THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St.
Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

Lithuanian Bibliography Service
606 N. Bowman St.
Danville, Ill.
2739

METAI (VOL.) XIV | Kaina 5 Centai | PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 19[illegible] BIRŽELIO (JUNE) 22 D. | Telefonas: HEmlock 1-3121 | NO. 25

VARDAN TOS LIETUVOS...

VYRIAUSIOJO LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETO IR VYKDOMOSIOS TARYBOS PO[illegible]. PREL. M. KRUPAVI-ČIAUS KALBA, PASAKYTA PER VATIKANO RADIJĄ 1950. VI. 11.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kurio vardu čia kalbu, pirmiausia dėkoja kovojančios lietuvių tautos vardu Šventajam Tėvui, kuris visada rodė ir teberodo savo tikrai tėvišką palankumą mūsų siekiamiems tikslams. Teikiama galimybė kalbėti ir dabar į visą platųjį pasaulį yra vienas iš daugelio to palankumo įrodymų. To Šv. Tėvo palankumo ir jo teikiamos pagalbos lietuvių tautai ji niekada nepamirš ir atsidėkos savo dėkingumu ir prisirišimu prie Šv. Sosto.

Ko mes šiuo metu esame atsidūrę amžinajame mieste? Šventieji metai tūkstančius žmonių sutraukia prie Kristaus Vietininko gauti iš jo palaiminimo ir išmelsti dieviškosios pagalbos teisingumo ir taikos pasiilgusiam ir išvargintam pasauliui. Ir mes čia esame atsiradę šventųjų metų proga. Ir mes tų pačių tikslų esame atvykę siekti. Bet kadangi mūsų vargai, kančios ir pavojai yra nepalyginamai didesni už tų tautų, kurių vaikai gali laisvai vykti į šį šventąjį miestą, tad ir mūsų tikslai yra tiek pat nepalyginamai gilesni, platesni ir opesni bei atsakingesni. Mes atlikę savo pareigas su Dievu ir su Kristaus Vietininku, turim svarbių uždavinių atlikti su žmonėmis: Italų vyriausybe, spauda ir kitais. Toli gražu dar ne visa esame atlikę, bet jau dabar galime bendrai su visais pasidžiaugti, kad mes visur ir visų esame priimami ne tik su gilia užuojauta, bet ir su paslaugumu. Mes džiaugiamės, kad ir ši žemė su jos vadais ne tik žino mūsų pavojus, bet ir užuojautą dėl jų mums reiškia ir pasirengusi pagalbos ranką ištiesti bent tiek, kiek jos gyvenimo sąlygos leidžia. Tąd esam čia **vardan tos Lietuvos.**

Vardan tos Lietuvos: tai mūsų šių didžiųjų nelaimių ir pavojų trumpa, bet pilna programa — ne tik Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, bet ir visų lietuvių susibūrimų bei pavienių žmonių. Tai kovojančios Lietuvos programa. Vardan tos Lietuvos! Ar geriat ar valgot, ar einant į krikštynas, ar į bažnyčią Dievo pagarbint, ar fabrike dirbi, ar teatre sėdi, ar nuomoji santykius su savo artimu, ar kuri planus ateičiai — visur ir visada — VARDAN TOS LIETUVOS.

Gyvenam nepaprastai sunkius laikus. Kur bebūtumėm ir kaip begyventumėm — laisvose JA Valstybėse ar barbariškoje bolševikijoje, nesvetingoje Vokietijoje ar kietoj Australijoj, ištaigingai ar lengvai, varguoliškai ir sunkiai — visur negailestingai, skaudžiai ir naikinamai kaip mirtis mums ant užkulnių lipa tautinis nykimas, tik ne visur vienaip, kiekviename krašte kitokiu būdu. Bet švelniausias svetimų žemių kurortinis oras mūsų sąlygose mums neša atbukimą ir tautinį nykimą. Tik vardan tos Lietuvos kelias mus nuves į saugią vietą ir išlaikys mumyse tas tautines savybes ir tautinį lobį, kaip lauktuves savo močiutei Lietuvėlei!

"Daugel krito sūnų kaip tų lapų rudens..." Lietuviai savo krauju gausiai aplaistė netik savo žemelę, bet ir svetimąsias, tačiau niekad tokia plačia vaga ir taip sriauniai netekėjo lietuviškasis kraujas, kaip kad dabar teka. Ligi šiurpo prareto lietuviškosios galvos. Ir todėl jos pabrango kaip niekad. Naikina jas bolševikai, bet naikina jas ir tie, kurie **pasiduoda nutautimo eigai.** Kuriuo būdu esam nustoję daugiau savo brolių, sunku pasakyti... Šitai liečiu tik tam, kad tą pavojų visi žinotumėm ir budėtumėm, kaip karys sargyboje, nes tas nykimo ir tautinės mirties pavojus mus persekioja visur ir šioj geležinės uždangos pusėje.

Amerikiečiai įsteigė kraujo bankų. Mums reikalinga prisisteigti lietuviškų galvų ir lietuviškų sąžinių bankų. Bendromis jėgomis turime remti ir laikyti visi vieną, o vienas visus. **Visi už vieną, vienas už visus** — tai mūsų obalsis, tai mūsų kelrodis. Kai apsėda mūsų vieną tautietį skurdas, nedarbas, vargas — tai mūsų skurdas ir vargas. Jį privalom gelbėti iš jo, kaip kad save gelbėtumėm. Kuris mūsų brolių lietuvių pakliūva į moralinius pavojus ar į nutautimo nelaimę — tai mūsų pavojus ir nelaimė. Turime panaudoti visas priemones tą mūsų brolį iš tų pavojų išgelbėti. Labdaros veikla, moralinė globa, [illegible] ir t.t. — tai tie lietuviškų galvų ir sąžinių bankai.

Gal nieks mūsų pirmiau ir galvoti negalvojo apie tokius nutautimo pavojus.

Baisi yra emigrantinė bacila. Ji prikimba prie išeivio, taip kaip kandis nepastebimai ir nejuntamai. Viena pirmųjų ir būdingųjų nesutikimas, susiskaldymas, barniai, tarpusavės intrygos, šmeižimaisi. Susiskaldom, susisilpninam, o gyvenimas lengvai, kaip patrešusią rykštukę laužo ir į mėšlyną meta. Jau dabar ta liga lietuviai plačiai serga. Ir jos vaisiai gausūs. Dėl jų rimtai reikalinga susirūpinti. Tai pasidavimo pradžia. Mes gi esame kariai. Mums karas dar nesibaigė. Mes dar stovime fronte. Mes privalome išlaikyti. Ko mes nesutinkame? Dėl ko kovojame? Ne liuksuso laikus gyvename. Nebūkime savižudžiai.

Mūsų broliai pasilikę savo žemelėje tebūnie mums pavyzdys. Jokia žemiškoji gyvybė jiems nėra aukščiau tėvynės laisvės, garbės ir gerovės. Pagalvokime gerai ar tuo keliu einame. Juk grįšime kada į tėvynę. Ji mus paklaus, ką mes jos laisvei davėm, ko jos gerovei išsižadėjom ir paaukojom!? Ar surasim atsakymą!? Artinasi baisioji birželio keturioliktoji. Bolševikai tą dieną pradėjo vykdyti savo pragariškąjį lietuvių tautos naikinimo planą. Jo vykdyti nenustojo ir ligi šios dienos ir vykdys tol, kol Lietuva bus jų rankose. Čia visa mūsų gyvenimo tragika. Mes teatsakėm jiems **tautinio solidarumo šūkiu — kuris realybėje vadinsi Pasaulio Lietuvių Bendruomenė.** Šiais metais birželio keturiktoji sutapo su Pasaulio Bendruomenės organizavimo šventė.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė turi viską didžiaja lietuvių galybe, turi padės išlaikyti tremtinius ir išeiviuose lietuvybę ir padės greičiau ir lengviau mums laisvę laimėti. Vienas frontas ir viena vadovybė, kaip visur daroma sunkių karų metu. Nedelsdami ir netrukdydami fronto organizavimą turim greičiau baigti. To laukia tėvynė, to laukia ir mūsų tautos aukščiausi interesai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė tai mūsų aukščiausias dienos uždavinys.

Aš, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu sveikinu visus kolius lietuvius išmėtytus po visą pasaulį ir linkiu visomis jėgomis ir visomis savo galiomis įsijungti į Lietuvos laisvinimo darbą, ir kovot ligi laimėjimo, ir greičiau susitiktumėm tenai, kur broliai artojai lietuviškai šneka, kur nebeskamba Birutės daina, nes jos vietą užėmė skaudi aimana ir rauda, kuri veržiasi iš sugeltos lietuviškosios širdies. Aš taip pat sveikinu ir brolius — seses anoj pusėj geležinės uždangos ir galiu neklysdamas pranešti, kad mes visi stebimės jūsų didvyriška tėvynės meile ir jūsų solidarumu. Prieš jus lenkiam su didele pagarba ir didžiavimusi savo suvargintas galvas. Mes iškilmingai prižadame, kad savo pastangas laisvinti tėvynę iš žvėriško bolševiko padidinsime ligi aukščiausio laipsnio, kiek mums jėgos pakels, kad greičiau lietuviškoje šventoj žemelėj susitikę vieni kitiem galėtume ištiesti broliškas rankas, lygius nuopelnus tėvynei laisvinti konstatuoti ir bendromis jėgomis stoti tėvynės griuvėsius atstatyti ir jos žaizdas gydyti.

Dievas duotų, kad greičiau ta laimingoji susitikimo valanda ateitų!

O kritusiems už tėvynę, Viešpatie, amžiną atilsį suteik!

IŠ TREMTINIŲ GYVENIMO VOKIETIJOJE

Mūsų specialaus korespondento Vokietijoje

Tremtiniai germanizuojami

Kaip jau nekartą rašėm, Vokietijoje, Britų zonoje, tremtinių perdavimas vokiečių ūkin eina prie galo. Birželio mėn. 30 d. visoje britų zonoje tremtiniai bus galutinai atiduoti vokiečių žinion. Visi anglų buvę direktoriai išvažiuos, o buvusius DPACsu įstaigas perduos vokiečių valdininkams. DP tarnautojų vokiečiai nusistatę nepriimti, nes, sako, tuomet nebus galima taip lengvai asimiliuoti (germanizuoti). Tam vokiečių sumanymui pritaria ir britai, kurie, matyt, nori kaip galima greičiau nusikratyti to didelio "rūpesčio". Tačiau tremtinių germanizacija jau [illegible] dar te[illegible] imdami DP stovyklų administ[illegible] ir vokiečių pabėgėlių problemos sprendimas tarptautine prasme. Esą reikia būti labai apdairiems, nes tremtiniai pasiliekanti Vokietijoje dvasinias ryšiais yra stipriai susiję su po visą pasaulį išblaškytais tautiečiais ir kiekvienas nepalankus DP atžvilgiu vokiečių žygis gali tuojau rasti atgarsio užsienyje. Betkokia neapykanta ir nacionalistinė tendencija turi būti išrauta su šaknimis, sako Dr. Jaenicke.

Taip pav. visos Schleswig-Holstein tremtinių stovyklų mokyklos perduotos vokiečių žinion. Mokytojais paskirti vokiečiai ir dėstomoji kalba bus vokiečių. Nežiūrint mūsų tautinių atstovų protestų, tepasisekė prakišti (kol kas) tik keletą tremtinių mokytojų kuriems leista žemesnėse klasėse dėstyti gimtąją kalbą. Vokiečių mokyklų vadovybė teisinasi kad ji pilnai supranta DP nikalus ir už tai stengiasi paskirti mokytojų, kurie pažįsta abaltijo kraštus ir moka jų kalbą. Taip vienas apylinkės mokyklų patarėjas "Lietuvių Žinių" korespondentui su džiaugsmu pranešė, kad į tremtinių stovyklą atvyksiąs lietuvis mokytojas. Su dideliu nekantrumu laukiau naujojo tautiečio ir štai vieną dieną sutinku naujai atvykusį mokytoją. Sakau jam: "Laba diena, ponas. Tai jūs dabar būsite mūsų mokytoju?" "Labas", atsako naujasis "lietuvis", "aber etschuldigen, ich kann nicht so gut Litauisch, besser sprechen wir deutsch". Pasirodo naujasis "kulturtregeris" esąs iš Klaipėdos miesto, Nepriklausomybės laikais buvęs didelis nacis. Po mėnesio darbo, "lietuvis" mokytojas nusiskundė, kad vaikai negreit "paima vokišką liežuvį".

DP bus verčiami dirbti

Iš neoficialių šaltinių sužinota, kad vokiečių darbo įstaigos po birželio 30 d. visus DP žada įjungti į darbus. Numatyti prastesni darbai: gatvių taisymas, kanalų kasimas ir darbai durpynuose. Tokius siurpryzus tremtiniams žada pasiųlyti šiaurės Vokietija, tačiau pietų Vokietija yra kitos nuomonės.

DP problema Vokietijos užsienių politikai labai reikšminga

pareiškė Bavarijos valstybės pabėgėlių reikalams sekretorius Dr. Wolfgang Jaenicke. Jo manymu, vokiečiai turėtų būti labai atydūs ir korektiški per-

Žydų stovyklų vokiečiams neperduos

Tremtinių stovyklų perdavimas vokiečiams tarp tremtinių, ypač žydų ir lenkų, buvo sukėlęs didelio susijaudinimo. Ypač žydai tam smarkiai pasipriešino. Dabar britų valdžios organai ofiacialiai pranešė, kad grynai žydų tremtinių stovyklos ir toliau liks visiškoje britų žinioje.

Prasidėjo Zuffenhauseno kasinėjimai

Kaip jau buvome rašę ("Lietuvių Žinių" Nr. 23), numatyti Zuffenhauseno kasinėjimai jau pradėti. Tačiau toje vietoje, kur buvo tikimasi rasti daug lavonų, buvo rastas tik vienas ruso lavonas. Stovyklos administratorius pareiškė, kad UNRRA 1946 metais iškasė ir išvežė per 40 lavonų. Prie kvotos ir kasinėjimų leido dalyvauti vokiečių specialistams ir spaudos atstovams.

Tremtiniai važiuos į Abisiniją

Abesinija priims apie 100 — 125 tremtinius iš ukrainiečių, lenkų ir baltų tarpo. Jie pageidauja "pradžiai" 10 ūkininkų šeimų, kurioms duos po 40 hektarų žemės, 4 jaučius, 2 karves, ūkinius padargus ir piniginę paskolą. Paskiau reikalingi gyvulių augintojai ir kooperatininkai, bei agronomai.

IRO VEIKLA JAU PRADEDAMA LIKVIDUOTI

Geneva. — Tremtinius globojanti organizacija IRO nutarta uždaryti 1951 m. kovo m. IRO veiklos sustabdymas bus vykdomas palaipsniui. Jau š. m. birželio mėn. atleidžiami trečdalis tarnautojų, o gruodžio mėn. numatyta atleisti kitas trečdalis. Lygiagrečiai mažinamos ir pašalpos. Daugelis šalpos organizacijų, kurios gaudavo subsidijų tarnautojams išlaikyti, nebegalės gauti paramos. Šio mėnesio pabaigoje bus paskelbtas sąrašas tų šalpos organizacijų, kurios bus išbrauktos iš šelpiamųjų skaičiaus.

BALFo Pirmininkas Kan Prof. J. B. Koncius, būdamas Genevoje, darė žygių ir įtakos kad BALFo organizacijai, kuri taip pat gauna lėšų tarnautojams prie BALFo įstaigos Vokietijoje apkmoėti, subsidijos nebūtų sustabdytos, nes lietuvių tremtinių emigracija dar tebevykdoma ir likusių tremtinių globa labai reikalinga. Kadangi IRO suteikdavo palengvinimų mūsų siuntoms į tremtinių stovyklas nugabenti ir šiaip BALFo veiklą remdavo, tai buvo prašyta BALFo neišbraukti iš šelpiamųjų organizacijų sąrašų. BALF Pirmininkas, nuvykus į U. S. zoną, V[illegible]kietijoje, dar darys reikalingą įtakos šiuo reikalu.

"GERUMO KRYŽIAUS ŽYGIS"

Haga. — Romos Jėzuitas [illegible]vas Lombardi, pervažiavęs misijomis visą Italiją, lansi ir kituose Europos miestuose, visur skelbdamas vadinamą "Gerumo Kryžiaus Žygį". Išvykdamas iš Olandijos ir kdamas kalbėti į Berlyną [illegible]oje jis pareiškė, kad viso pa[illegible]lio geros valios žmonės t[illegible]tų burtis į vienybę ir bei[illegible] spręsti mūsų laikų sunkias problemas. Reiktų sutvyti viso pasaulio krikščionipasauliečių senatą, kuris [illegible]ėtų būti savotiškas Dievo [illegible]ikų tarptautinis komitetas, kaip tamsybės sūnūs turi tarptautinį bedievišką komitetą.

Marijos paveikslas Made

Madridas. — Prieš ke[illegible] dienas į Madridą lėktuvu [illegible]o atgabentas Marijos Gu[illegible]lupės stebūklingas paveiks[illegible] Šis paveikslas Amerijos kštėje bus iškilmingai vainikamas. Iškilmėse dalyvaus d[illegible] Ispanijos ir Pietų Amerik[illegible]vyskupų ir kardinolų.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Arabai kaltina žydus, kurie esą nehumaniškai elgiasi su arabais, kurie peržengia Jordano sieną. Jordano vyriausybė kreipėsi į JT, kad šios tą reikalą sutvarkytų.

° Keistai ir paslaptingai dingo japonų komunistų partijos gen. sekretorius Tokuda. Tokio sluogsniuose manoma, jog jis yra išvykęs į Maskvą "energijos papildymui".

° Pranešama, jog bulgarai vien tik Vienoje turi apie 400 savo šnipų.

° Amerikiečių slaptosios tarnybos valdininkai praneša, jog rusai jau yra neįtikėtinai toli pažengę savo karinių grupių modernizavime.

° Anglams, kurie patys pirmi su tam tikru atsargumu sutiko Šumano pasiūlymą vokiečių — prancūzų pramonės reikalu, labai patiko panašus italų ir olandų skeptiškas nusiteikimas. Pastarieji pareiškė, jog Šumano kvietimą konferencijon jie tik todėl priėmę, jog norėję patenkinti viešąją opiniją.

° Prez. Trumanas jau pasirašė naująjį DP įstatymą, pagal kurį į JAV galės atvykti 341.000 tremtinių.

° JAV sausumos kariuomenės vadas Europoje gen. Huebner pasitraukė iš iki šiol eitų pareigų. Naujasis viršininkas dar nepaskirtas.

° FBI areštavo chemiką A. D. Slack, kuris kaltinamas šnipinėjimu Sovietų Sąjungai. Po trumpo laiko areštuotas ir kitas komunistų šnipas — David Greenland. Abu buvo neseniai suimto Gold'o bendradarbiai.

° JAV vyriausybė yra numačiusi dar praplėsti "Voice of America" radio transliacijų tinklą. Pirmiausia rengiamasi įsteigti plaukiojančias stotis Baltijos jūroje.

° JT komisija Jeruzalės sutarptautinimo reikalams po ilgo posėdžiavimo nepriėjo jokios konkrečios išvados ir nutarė šį klausimą vėl atiduoti JT pilnačiai.

° JAV, D. Britanija ir Prancūzija įteikė Kremliui notą Austrijos reikalu, kurioje reikalauja sovietus prisidėti prie vakariečių nutarimo pakeisti Austrijos karinę administraciją civiline.

° McCarthy savo teigimams paremti pasitelkia vis naujus liudininkus. Šiuo metu jo liudytoju yra buvęs valstybės tarnautojas Larsen, kuris pareiškė, jog naujai paskirtas JAV [illegible] Julius J. Serrick [illegible] prokomunistinei organizacijai. Be to, Larsen pažymėjo, jog Amerasio slaptų dokumentu vogimo vyriausiu organizatorium buvo laivyno leit. A. J. Roth, kuris šiuo metu yra pas Indokinijos komunistus.

° New Yorko gubernatorius ir du kartus buvęs respublikonų kandidatas į prezidentus T. Dewey pareiškė, jog jis daugiau į prezidentus nekandidatuos ir apskritai pasitrauks iš politinio darbo.

° Paskutiniai pranešimai iš Tokio sako, jog gen. Omar Bradley ir krašto apsaugos min. Johnson jau atvyko į Japoniją ir pradėjo slaptus pasitarimus su gen. McArthuro štabo karininkais Japonijos taikos sutarties klausimais.

° Iš Vašingtono pranešama, jog dabartis Marshllio plano administratorius Europoje A. Harrimanas paskirtas specialiu prez. Trumano patarėju šaltojo karo reikalams. Spėjama, jog jis greitu laiku pakeisiąs užs. reik. min. Dean Achesoną.

Tarptautinės politikos sūkuriuose

PAGAL "NEWSWEEK" PERISKOPĄ

Amerikiečiai gins Formozą? JAV gynybos ministeris Louis Johnson laikosi nuomonės, jog Formoza turi būti apginta nuo kinų komunistų ir likti nacionalistų rankose. Jei padėtis to reikalautų, amerikiečiai turėtų net savo dalinius išlaipinti Formozoje, kurią prieš karą valdė japonai. Johnson pareiškęs, jog ir specialus valstybės departamento patarėjas John Foster Dulles yra tos pačios nuomonės ir ją bandys įpiršti valstybės departamentui.

Kada puls Formozą? Tarptinės politikos stebėtojai jau seniai suka galvas, kada kinų komunistai puls paskutinį Čiangaišeko atsparos punktą — Formozos salą. Šiuo metu galvojama, jog, nors komunistai ją gali pulti po kelių savaičių, tačiau jie gali laukti ir kėlis mėnesius. Reikia pastebėti, jof Formozos karių nuotaika yra gera ir disciplina puiki, tačiau privačiuose pasikalbėjimuose reiškiama mintis, jog ji (Formoza) be kitų pagalbos iš šono neatsilaikysianti.

Naujas pasiuntinys Graikijai. JAV valstybės vicesekretoriaus pavaduotojas John Peurifoy yra skiriamas naujuoju JAV ambasadorium Graikijai. Savo pareigas jis pradės eiti kai kongreso komisija baigs tyrinėti valstybės departamento valdininkų lojalumą. J. Peurifoy aktyviai dalyvauja valstybės departamento gynime.

Naujas prezidento — veteranų ryšininkas. Dabartinis JAV prez. H. S. Trumano karinis patarėjas gen. maj. Harry Vaughn prarado savo vietą kaip ryšininkas tarp prezidentūros ir Veteranų administracijos. Naujuoju ryšininku bus prez. Trumano patarėjas jūros laivyno reikalams adm. Robert L. Demison.

Gina Ameriką iš oro. Šiuo metu JAV karo aviacija vykdo milžiniško masto manevrus. Manevrų tikslas — tobulas JAV gynimas nuo oro puolimų. Visos operacijos yra vykdomos didelėj paslaptyj. Aviacijos vadovybė laikosi nuomonės, jog, jei laikraščiai faktų nesužinos, negalės jais pasinaudoti ir šnipai, kurie paslaptis išduotų svetimoms valstybėms.

JT posėdžiaus Paryžiuj? Spėjama, jog šiais metais Jungtinių Tautų plenumas susirinks Paryžiuje. Tačiau į tą garbę kandidatuoja be Paryžiaus dar ir Edinburghas, Havana, Mexico City ir net New Delli. Apskritai delegatai pageidauja, jog ši sesija būtų betkur už JAV ribų, prieš baigiant nuosavų rūsų statybą Manhattanne.

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams $3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui ... 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year $3.00
In U. S. A., six months 1.50
Other countries, one year 4.00
Other countries, six months 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

DARBININKO KANČIA

Ne darbininkas nenori girdėti kalbant apie darbininkų vargus. Jis sako: "Lyg vieni darbininkai kentėtų!... Ir kiti vargsta."

Štai kaip galvojama! Nenorima nei prisiminti apie darbininko gyvenimo sunkumus. Galvojama tik apie savuosius vargus, savąją šeimą, savąją socialinę klasę.

Tiesa, truputį kenčiame visi. Tačiau yra faktas, kad egzistuoja darbininko kančia.

Nesant darbininku yra sunku suprasti darbininko vargą. Bet kadangi esame žmonės ir, ypač katalikai, privalome stengtis suprasti.

Suprasti darbininko vargą nereiškia jį išnaudoti, kaip daro komunistai politiniams tikslams.

Ir šiandien išnaudojamas darbininkas ir įvairiais būdais. Vieni sako: "Kapitalizmas yra kiekvienos blogybės priežastimi. Kada kapitalizmas bus sunaikintas viskas eis gerai. Reikia tad kelti revoliuciją.... ir greit!" Kiti sako: "Viskas priklauso nuo suvalstybinimo... kada visa tai bus nušluota, kiekvienas dalykas susitvarkys savaime".

Niekados nevalia išnaudoti darbininko. Vargstantį žmogų reikia visada atjausti ir jam padėti. Reikia jį gerbti ir išklausyti jo prašymą daugiau širdimi, negu protu.

Kada kito vargas pradeda būti mums patiems našta, geras ženklas: reiškia jau pradedame suprasti. Jo kančia tapo mūsų kančia, ir tada stengiamasi kiek galima ją palengvinti, panaudojant ir politiką.

Bet politika turi tarnauti kenčiančiam, o ne kančia politikai. Nevalia sumaišyti!

Popiežius Leonas XII savo enciklikoje "Rerum Novarum" aiškiai pabrėžė darbininko vargus ir sąlygas jo gyvenimo pagerinimui.

Darbininkas yra žmogus kaip ir mes! Kristus mirė už juos kaip ir už mus! Jų angelai sargai mato dangiškojo Tėvo veidą. Jų skausmas šaukiasi į Dievą.

Ar mes girdime tą šauksmą? Katalikas, kuris sako [illegible] Dievą, o paskui neatjaučia savo brolio yra melagis. Tiesa, meilė ir gailestingumas yra kiekvieno katalikō perlai, kuriuos visur ir visada privalo panaudoti artimo gerovei.

TIKROJI AMERIKA

Amerika nėra vergijos šalis. Jungtinėse Amerikos Valstybėse žmonija turi vienintelę tautą, kuri atstovauja ideją ir idealą. Pats Amerikos atradimas yra nemirtingas istorinis atsakymas žmonijos tironams. Šios respublikos pagrindu yra meilė laisvei ir neapykanta tironijai.

Žodžiu, Amerikos progresas remiasi aukščiausiuoju laisvės ir nepriklausomybės idealu. Užtat, amerikonizmas savo tikroje ir gyvybinėje prasmėje nėra dogma, bet yra dinamiškas idealas. Amerikonizmas nėra aklas tikėjimas ar šovinizmo bei egoistinio nacionalizmo sinonimas. Amerika reiškia nuolatinę pažangą į gerovę.

Tas yra tikrasis skirtumas tarp Amerikos, laisvės krašto, ir beširdiško totalitarizmo, Rusijos komunizmo.. Amerika tampa kasdien galingesnė ir didesnė; tai yra nenugalima amerikonų dvasia; taip, kiekvienas JAV pilietis yra savo šalies architektas su teisėmis ir atsakomybe. Tai mūsų šventa teisė džiaugtis laisve ir demokratija.

Nemirtingasis Amerikos priešas

Neužtenka plevėsuoti vėliavą, bet reikia apsižiūrėti ir apsisaugoti nuo priešo, kuris kesinasi paglemžti šį kraštą. Totalitarinis despotiškos Rusijos komunizmas yra apnuodintas durtuvas prieš visa tai, kas yra brangiausio ir artimiausio amerikonų širdžiai ir idealui, žmonijos kilnumui ir garbingumui bet kurioje pasaulio šalyje.

Amerikonai, ant kurių guli visą atsakomybė, privalo gerai apsiginkluoti prieš Kremliaus enkavedistus ir visada kovoti prieš užkrečiantį komunizmą. Tai yra kiekvieno nuoširdaus amerikono nusistatymas žvelgiant į geresnę ateitį. **B. M.**

Tremtinių pusmetiniai pranešimai

Visi atvykę pagal D.P. Aktą tremtiniai turi padaryti 4 pusmetinius pranešimus iki sausio ir liepos pirmai dienai.

Šiuo metu visi tremtiniai atvykę iki 1950 metų gegužės 2 d. turi pasirūpinti išsiųsti pranešima liepos 1 dienai. Pranešimų formos gaunamos nemokamai BALFo Centre, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., arba artimiausioje "Immigration and Naturalization Service" įstaigoje. Kartais galima gauti šias formas ir Centraliniame Pašte.

Formų pavadinimas: Semiannual Report of Immigrant Displaced Persons.

Taip pat ir Ceilonas priims DP

Ceylono dominijos aukštojo komisaro pavaduotojas lankosi Vokietijoje. Čia jis nori pasikalbėti su tremtiniais inžinieriais ir architektais ir, jei ras tinkamų, leis įvažiuoti Ceylonan.

BALFo PIRMININKAS GNA TREMTINIŲ TEISES

Paryžius. — Š. m. birželio 6 d. BALFo Pirmininkas Kan. Prof. J. B. Koncius atvyko į Paryžių. Stoty jį pasitiko Dr. D. Bačkis, einąs Lietuvos Atstovo pareigas Prancūzijoje ir kartu BALFo Įgaliotinis, p. O. Bačkienė, NCWC atstovai Prancūzijoje Mr. John B. McCloskey ir jo padėjėjas Mr. D. Sheehan, Lietuvių Katalikų Misijos Prancūzijoje Direktorius Kun. K. Pečkys, Lietuvių Šalpos Draugijos atstovas Pr. Dulevičius, lietuvių visuomenės atstovai Brazauskas, Zubrys ir kiti.

Tą patį vakarą BALFo Pirmininkas tarėsi su vietos veikėjais ir patyręs iš jų apie šalpos būklę, davė nurodymus BALFo Centrui pasiųsti 10,000 svarų drabužių ir 10,000 svarų kiaušinių miltelių ir kitų maisto produktų vargan patekusiems lietuviams sušelpti.

Pirmininkas taip pat susipažino smulkiau su lietuvių darbininkų gyvenimo sąlygomis ir kliūtimis emigruoti į užjūrio kraštus. Norinčių palikti Prancūziją priskaitoma iki 500 lietuvių. Visi jie norėtų pasinaudoti DP įstatymu išvykstant į JAV bei IRO pagelba vykstant kur kitur. Tikslu palengvinti emigracijos galimybes BALFo Pirmininkas tarsis su IRO vadovybe Prancūzijoje ir Prancūzijos valdžios atstovais.

Prancūzijoje gyvenantiems lietuviams ypatingai daug rūpesčio sudaro labai kebli tvarka išgauti leidimus gyventi ir dirbti. Tokie leidimai yra net trijų rūšių: laikini, trims metams ir ilgesniam laikui. Ši leidimų sistema įtraukė lietuvius į vargingą būklę. Yra sunku pragyventi, o dar sunkiau susitaupyti pinigo emigracijai kur kitur laimės ieškoti. IRO atsisako atvykusiems darbams į Prancūziją kelionę kitur apmokėti ir laiko juos įsikūrusiais. Šios sunkios padėties kas planuoja daryti visus galimus žygius nelaimingiems lietuviams pagelbėti.

Šiuo metu Prancūzijoje ir kolonijose lietuvių yra 1,121. Svetimšalių legijone tarnauja 129. Kiti išsiskirstę po įvairias Prancūzijos provincijas. Paryžiuje, pačiame mieste, gyvena 286, Seine provincijoje 122, kitose vietose sumkesniais skaičiais.

BALFo Pirmininkas pas IRO direktorių

Paryžius, birželio 7 d. BALFo Pirmininkas Kan. Prof. J. B. Koncius, Dr. S. Bačkio lydimas, lankėsi pas IRO Generalinį Direktorių Prancūzijoje p. Grimaud, su kuriuo turėjo pasitarimus šiais klausimais:

1. Iškeltas klausimas, kad lietuviai DP, atvykę iš Vokietijos į Prancūziją darbams, būtų grąžinami atgal, darbo sutartims pasibaigus, ypač į Prancūzų ir Amerikiečių zonas gyventi DP stovyklose ir kad tuo būdu jie atgautų DP statusą ir įgautų teises pagal DP įstatymą vykti į JAV, ar į kitus kraštus IRO pagalba. Nurodyta, kad nepatenkintų ir be darbo lietuvių Prancūzijoje yra 60 šeimų bei pavienių asmenų. IRO vadovybė Prancūzijoje pasisakė pritariant šiam planui.

2. Pastebėjus, kad IRO Prancūzijoje savo talininkų sąrašuose nėra įtrauktsi nei BALF, nei NCWC organizacijų prašyta, kad ateityje tos organizacijos būtų oficialiai įtrauktos į tokius sąrašus. P. Grimaud patikrino, kad IRO ateityje kooperuos su NCWC ir BALF, kaip kooperuoja su kitomis panašiomis organizacijomis.

Pasikalbėjimas su J. D. McCloskey, NCWC delegatu

Mr. J. B. McCloskey pakvietė BALFo Pirmininką pusryčių, kurių metu Kan. Prof. J. B. Koncius palietė jam rūpimus reikalus ir prašė paremti ir bendradarbiauti, ypač paliečiant atvykusių darbams tremtinių likimą ir jų emigraciją į kitus kraštus, kur jie galėtų įsikurti.

Pasikalbėjimas su Larquin, JAV Ambasados Paryžiuje Vizų skyriaus Šefu

Pasikalbėjimo metu BALFo Pirmininkas iškėlė sunkumus vizoms gauti tiems lietuviams, kurie nori emigruoti į JAV. P. Larquin nurodė, kad lietuvių kvota yra maža, tačiau, kiek nuo jo pareina, jis pažadėjo lietuvių aplikantų reikalus palankiai išspręsti ir mielai bendradarbiaus su Dr. S. Bačkiu.

Pasitarimas su Lietuvių Šalpos Centro Komitetu

Buvo paliesta lietuvių darbininkų sunki būklė. Atlyginimas už darbą labai mažas. Daugelis darbininkų teuždirba 28 dolerius į mėnesį, nors frankais skaitosi 10.000, tiek yra kritusi prancūzų franko vertė. Tuo tarpu kainos aukštesnės negu Amerikoje, pav. sviesto svaras kainuoja apie $1.00, apavas apie $8.00 ir tai menkos kokybės. Drabužiai dvigubai brangiau negu Amerikoje. Todėl lietuviai, gaudami blogesnes vietas su žemiausiu atlyginimu, drabužių ir apavo negali nusipirkti ir iš gaunamos algos negali pragyventi arba pusalkaniai gyvena. Be kitų pavargėlių lietuvių Prancūzijoje dar yra invalidų, paleistų iš svetimšalių legijonų. Jų padėtis labai skurdi, nes iš prancūzų valdžios tegauna 8 dolerius į mėnesį. BALFo Pirmininkas įteiks atitinkamus raštus prancūzų vyriausybei ir Marshalo Plano Įstaigai jų būklės pagerinimo reikalu. Tokių paleistų iš legijonų yra 20 asmenų.

SUMIŠIMO STRATEGIJOS PERGALĖJIMAS

ROBERT P. PATTERSON, BUVĘS KARO SEKRETORIUS IR FEDERALIS TEISĖJAS

(Vienas iš serijos straipsnių, kurio liečia svarbius šiandieninio Amerikos gyvenimo momentus. Straipsniai parašyti žymiausių amerikiečių sąryšyje su "Laiškai iš Amerikos" judėjimu).

Šiandien visur pasaulyje agresyvus imperializmas grėsia laisvei. Jėga ir teroras jos aktyvūs agentai. Ruošdami savo priešvalstybinius planus tie, kurie nekenčia laisvės pasitiki sumišimu.

Sumišimo strategija yra panaši į Hitlerio, bet taktika yra gudresnė. Ji iškraipo žodžius kaip "demokratija", "taiką mylinti", "laisvę mylinti", kad jų reikšmė būtų visiškai priešinga; kitus kaltina agresija, karo pelnagrobste ir kitais prasižengimais prieš žmoniją, o viską jie patys praktikuoja. Jie pretenduoja padėti vargšams, kuomet tikrovėje jie verčia žmones daryti ką jie nori. Sumišimo strategistai veikia su specialiomis grupėmis, bandydami sukiršinti vieną grupę prieš kitą. Jie išpučia nesvarbius dalykus pačiu laiku neteisingai perstatydami arba tendencingai aptleisdami svarbius.

Akivaizdoje šios grėsmės aišku, kad tie, kurie buvo bendrai susivieniję prieš nacizmą ir fašizmą dabar turi bendrai veikti prieš **komunizmą**. Bet kova prieš komunizmą negali būti tik negatyvi, ji turi būti pozityvi.

Marshall Planas yra svarbiausias pavyzdys sustiprinimui laisvės teigiamu būdu. Jis buvo pavadintas "duosniausiu" aktu istorijoj. Tikrai duosniausias. Jis parodo laisvų žmonių norą apsaugoti savo laisvę.

Mes neturime liuzijų, kad darbas greitai baigsis. Save įamžinantieji diktatoriai Kremliuj vis baugina silpnus ir bailius. Nervų kare, kurį jie pasiryžę tęsti, jie vaidins karingą ir provokuojančią rolę. Mes turime būti pasiruošę visokiams aliarmams, tikėdami, kad mes galėsime išvengti tikrojo karo.

Darbas bus sunkus. Daug lengviau pasiduoti paskaldymams negu būti suvienytais. Bet mums ir pasauliui būti suvienytais ir sustiprinti savo ir kitų įsitikinimą pagrindiniais principais kurio sudaro laisvę yra labai svarbu.

Todėl mes turime remti mūsų valdžios tvirtą pasiryžimą padėti laisviems žmonėms išsaugoti savo laisvę. Mes turime remti judėjimą įsteigti Vakarų Demokratijų sąjungą. Mes turime remti Atlanto Paktą, Europos Programą ir siuntimą militarinių reikmenų draugingiems ir laisviems žmonėms, kurie dabar yra svetimos diktatūros priespaudoje.

Turime dėti visas pastangas įvykdyti "Displaced Persons" Įstatymą didžiausiu efektingumu, nes prie dabartinių aplinkybių tas aktas gali tapti vienu iš didžiausių tikros demokratijos įrodymų.

Amerikiečių nuomonės irgi skirtingos. Demokratijos pagrindas duoda žmonėms teisę būti laisvais ir laisvai išspręsti įvairius klausimus. Mes visi suprantame ir žinome mūsų demokratijos trūkumus, bet mes pasiryžę niekados neduoti savo priešams progos išnaudoti šiuos trūkumus demokratijos sunaikinimui.

Mes Amerikoj turime neužmiršti tą mūsų amžiną teisybę, kurią skelbia Nepriklausomybės Deklaracija: "visi žmonės yra sutverti laisvais ir lygiais".

KAS VYKSTA PRIE ŠIAURĖS LEDINIUOTOJO VANDENYNO?

Mūsų Korespondento Europoje

Beveik prieš 10 metų Kremlius nutarė iškasti Šiaurės Sibire gulinčius aukso išteklius. Sovietų Sąjunga tuo būdu norėjo susidaryti didelius aukso rezervus ir nukonkuruoti kitas auksu turtingas valstybes. Didžiausi aukso rezervai yra Kolymos upės [illegible] 9 mėnesius per metus būna užšalusi. Nuo šios upės per Kolymos kalnyną iki pat Ochotski jūros dabar yra pravestas geras plentas. Ant Ochotski jūros kranto metai po metų auga naujas Magadano miestas, kuris žmonijos istorijoje bus atžymėtas žmonių kančių ir mirties ženklu. Tūkstančia karo belaisvių, politinių tremtinių, apsaugos dalinių ir karininkų baisiose kančiose čia rado mirtį. Iki šiol nė vienas neišliko gyvas, kuris galėtų papasakoti kas tikrai ten dėjosi. Kartą iš Vladivastoko su 1200 belaisvių važiavo į Magadaną garlaivis "Džurma". Jis išplaukė gana vėlai rudenį. Pakelyje užpuolė šaltis ir laivas įšalo. Tik kitais metais jis pasiekė Magadaną, bet ant kranto neišlaipino nė vieno belaisvio, nes visi jie buvo sušalę.

Kilogramas aukso kainuoja 700 žmonių gyvybių

Niekas negali pasakyti kokios iš tikrųjų yra Šiaurės Sibire politinių tremtinių ir belaisvių darbo sąlygos, bet viena aišku, kad į čia vis vežamos naujos, pigios darbo jėgos, o senos negrįžta. Patys sov. apskaičiavo, kad iškasimas ir apdirbimas vieno kilogramo aukso tekainuoja tik 700 žmonių gyvybių. Dabar šiaurinis Magadanas virto sovietų žiemos arsutelktos pačios stipriausios žiemos armijos pajėgos ir štabai. Kaip rusų politinių emigrantų laikraštis "Casovoi" praneša, Magadane dabar apmokinamos naujos pajėgos, kurių tikslas yra prisitaikinti karo operacijoms Aliaskoje ir šiaurės Kanadoje.

Trupių apmokymas

Pirmoji žiemos armija yra Murmanske ir susideda iš ašituonių divizijų. Ši armija ruošiasi operacijoms šiaurės Norvegijoje, šiaurės Švedijoj, Islandijoje ir Grenlandijoj. Antroji armija stovi Igarkoje ir Jenesei. Ji paruošta kariauti šiaurės Amerikoje ir turi didelį parašutininkų dalinį. Čukotski pusiasalyje jau baigti įrengti V rakietų šaudymo lizdai, kurie, pagal rusų apskaičiavimus, turės apšaudyti Amerikos pramonės miestus, kaip Čagą, Detroitą ir kt.

Pesenai vyko dideli žiemos armijos manevrai. Jie vyko žemėje ir ore ir pasiekė net kitą pusę šiaurės ašigalio. Tačiau sovietų armijos štabą operacijose labai apvylė, nes per manevrus labai daug kareivių sušalo ir be to, nebuvo įmanomas greas pristatymas kuro, maisto ir aprangos. Dabar tokie bandymai vyksta su mažesnėmis grupėmis.

Tiau ir Amerika neapsileidžia

Amerika suprato, kad Aliaska ištis kare kaip atsparos punktas bus labai reikšminga. Todėl paskutiniu laiku laivų susitikimas buvo žymiai pagerintas, ir pastatyti nauji karo uostai į kuriuos gali įplaukti dideliai laivai. Taip pat ir aerodromai yra žymiai išplėsti. Praeitų metų vasarą čia tebuvo tik 10 amerikiečių kariuomenės. Tuo tarpu dabar šis skaičius pakilo iki 8000. Karinis aerodromas Anchorge yra žymiai išplėstas ir pats miestas smarkiai paaugo. Jame dabar jau skaičiuojama per 14000 kurių uždavinys buvo sutrukdyti sovietų trupių nuleidimą iš oro. Trupės 10 dienų atliko bandymus Yukon srityje prie 50 laipsnių šalčio. Kareiviai buvo gerai aprengti ir trupių aprūpinimas maistų ir šaudmenimis pavyko kuo puikiausiai.

Sukruto ir mokslinės ekspedicijos

Nors jau senai bandyta ištirti šiaurės ašigalį ir jo klimatines sąlygas, tačiau iki šio laiko dar tebėra didžiuliai plotai, kur žmogus kojos nebuvo įkėlęs. Sovietų strateginiai projektai pulti Ameriką per šiaurės ašigalį privertė ne tik karinius žinovus studijuoti šį ledo kraštą, bet ir mokslas pasiryžo pagaliau amžinosios nakties ir šalčio šalį galutinai ištirti. Tuo tikslu ten jau dirba kelios ekspedicijos. Paskutiniu

(Nukelta į 6 pusl.)

TREMTINIAI SKAIČIAIS

Kovo mėn. IRO žinioje buvo 281,938 DP:

Australijoje — 19122; Artimuose Rytuose: Šanchajuje — 3.418; Filipinuose — 3.129. Prancūzijoje — 25.615; Vokietijoje: britų zonoje — 79.603; prancūzų zonoje 11.043; amerikiečių zonoje — 110.811; Italijoje —. 20.761; Viduriniuose Rytuose — 2.970; kituose kraštuose — 5.466.

Pilietybėmis jie skirstomi taip:

lenkų — 60.313; lietuvių, latvių ir estų — 46.178; ukrainiečių — 32.236; žydų — 24.916; jugoslavų — 14.075; ispanų — 13.223; nansenistų — 10.993; vengrų — 8.101; TSRS (Sovietų Sąjungos) — 7.901; čekoslovakų — 7.545; Triesto gyv. — 4.715; kitų kraštų piliečių — 7.458; neaiškių tautybių — 1.304.

DP emigracija: nuo 1947 m. 7. 1. iki 1950 m. 3. 31. į:

Ameriką — 168.140; Australiją — 129.308; Izraelį — 117.662; Angliją — 83.251; Prancūziją — 37.063; Kanadą — 81.693; Argentiną — 28.547; Braziliją — 23.553; Belgiją — 22.270; Venecuelą — 13.663; kiuts kraštus — 33.537. Iš viso — 738.687. Į Jungtines Amerikos Valstybes iš 168.140 pagal DP įstatymą emigravo 147.768.

Repatriavo į tėvynes: Nuo 1947. 7. 1. iki 1950. 3. 31. į:

Lenkiją — 37.181; Kiniją — 10.258; Jugoslaviją — 6.167; Pabaltiji — 3.100; USA — 2.159 ir Sovietų Sąjungą — 1.686. L.

Lietuviai PENKIVOSE KONTINENTUOSE

° Kanados imigracijos ministeris Toronto mugės laikraštyje "Canadian International Trade Fair News" Nr. 1. paskelbė imigracijos statistiką. Iš jos sužinome, jog ligi paskutinių dienų į Kanadą atvyko 8,059 lietuviai.

° Brazilijoj einančios "Žinios" ruošiasi išleisti anksti mirusio lietuvio rašytojo dar nespausdintų novelių rinkinį "Kraujas ir kerštas".

° Liepos 1-2 d. Toronte įvyks pirmasis Kanados lietuvių katalikų suvažiavimas, kurio aptarti aktualiuosius Kanados lietuvių katalikų reikalus, priimti katalikiškosios akcijos statutą ir išrinkti vadovaujamus organus. Tomis pačiomis dienomis ten pat šaukiamas ir Kanados Ateitininkų Sąjungos metinis suvažiavimas. Jame dalyvaus ir Ateitininkų Federacijos Vadas prof. dr. A. Damušis, šiuo metu gyvenąs Clevelande.

° Birželio 15 d. Muenchene (Vokietijoje) įvyko Vokietijoj esančių BALFo įgaliotinių ir Raudonojo Kryžiaus atstovų suvažiavimas. Jame dalyvavo ir BALFo pirm. kan. prof. J. Koncius.

° Prieš kiek laiko Lietuvos Miškininkų Sąjunga išleido knygą apie Lietuvos miškus, "Lietuvos girių milžinai". Ji skirta Lietuvos Miškų Departamento 30 m. įkūrimo sukaktuvėms paminėti. Knygą redagavo K. Sčesnulevičius.

° Gegužės 29 — birželio 3 d. Bostone įvykusiame Generalinės Moterų Klūbų Federacijos suvažiavime lietuves moteris atstovavo Ligija Dirkienė, kuri keliais atvejais kalbėjo per radiją ir posėdžių metu, nušviesdama komunistų daromas skriaudas Lietuvai ir kitoms pavergtoms tautoms.

° Po ilgų diskusijų ir rimtų bei truputį kandžių pasisakymų Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga vis tik įsteigė vedybų biurą, kurio tikslas — padėti sukurti lietuviškas šeimas.

ROMOS LIETUVIAI MINĖJO LIŪDNĄJĄ SUKAKTĮ

IŠKILMINGOS PAMALDOS ŠV. KAZIMIERO KOLEGIJOJ. — IŠKILMINGAME SUSIRINKIME KALBĖJO VLIKo PIRM. PREL. M. KRUPAVIČIUS, LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFAS ST. LOZORAITIS, MIN. V. SIDZIKAUSKAS IR PROF. J. BRAZAITIS

Birž. 14 d. lietuvių tautos gedulo ir ryžto — dieną, Šv. Kazimiero Kolegijos koplyčioje buvo pamaldos tėvynės intencija, kurias laikė Jo Šventenybės Rūmų Prelatas **M. Krupavičius.** Pamaldose dalyvavo visa Romos lietuvių kolonija su **J. E. Vysk. Būčiu ir Ministru Lozoraičiu** priešakyje. Celebransas savo pamoksle iškalbingai priminė tėvynės meilės pareigą šiuo sunkiu tautai perrijodu. Jau psalmininkas kalbėjo: Jei aš užmirščiau Tave, Jeruzale, tegu džiūsta mano dešinė, tegu pridžiūsta mano liežuvis prie gomurio jei tavęs neminėčiau... Kiek brolių lietuvių jau ir šiandien turėtų nudžiūvusią ranką ar liežuvį, jei pildytųsi šis psalmės linkėjimas. Tėvynėje likę moka ją mylėti ir aukotis jos labui, tačiau ją palikę kartais gėdingai pamiršta. Brangios šiuo metu lietuviškos širdys ir galvos, ir reikia, kad mes jų kuo daugiausiai turėtume. Lietuvių tautos priešai nori gyvenančius užsienyje lietuvius visais būdais sugaudyti ir sunaikinti, nes supranta, kad esame jėga. Ta jėga dar nėra tinkamai suburta. Dėlto šiandien yra kartu ir **Pasaulio lietuvių Bendruomenė diena.** Reikia mums visiems didelio ryžto atgauti laisvę ir išsilaikyti vertingoj aukštumoj. Apie mūsų laisvę Dievas žino ir į ją veda, tačiau tai neįvyks be mūsų pastangų. Reikia kad mes Dievu pasitikėdami turėtume tokį ryžtą kaip tos vienos viduramžiais sunkius žutbūtinius laikus gyvenančios tautos žmonės, kurie kalbėjo: Įkeisime savo žmonas ir savo vaikus, bet savo laisvę atgausime... Deja, kai kurie reti mūsų broliai labiau linkę savo žmonas pakeisti, bet neįkeisti... Einant toliau teisingai parašė Belgijos lietuvių laikraštis, kad kartais mums lėšų pritrūksta tėvynės reikalams, nors netrūksta žemai ir niekingai pramogai. Liūdna tai minėti, bet reikia. Kiekvieno lietuvio kilnus ir doras elgesys bei darbas yra įnašas į bendrą Lietuvos vadavimo darbą ir kiekvienas nedoras ir žeminantis pasielgimas yra kartu ir prasikaltimas už tėvynės meilę. Pamaldų pabaigoje buvo atkalbėta malda į Aukščiausiąjį už tėvynės laisvę. Po pamaldų Kolegijos salėje buvo dienos posėdis, kuriame prie juodu kaspinu perrištos trispalvės pasakė kalbas Ministras Lozoraitis, ir VLIKo delegacijos nariai Prel. Krupavičius, Sidzikauskas ir Brazaitis. **Min. Lozoraitis** paminėjo, kad prieš 10 metų bolševikams užplūdus Lietuvą jam teko raminti Romos lietuvius, kad Lietuva savo laisvę atgaus. Šiandien sunkiam dešimtmečiui praėjus nuo to laiko, žiūrint į tarptautinę politinę padėtį galima konstatuoti, kad **Lietuvos laisvės atgavimo diena yra arčiau negu ligi šiol jos teko laukti. Prel. Krupavičius** ilgesnėj kalboj apie lietuvių šiuometinius uždavinius priminė, kad pasaulyje jau yra perlaužtas vadinamas tylos suokalbis prieš mus, netekusius tautos laisvės. Jau pasaulis sielojasi ir kalba apie mūsų reikalus, ne taip kaip prieš keletą metų. Lietuviai, šiuo metu gyveną užsienyje, turi uždavinį išsaugoti **savo kalbą, savo lietuviškas šeimas, savo tautinį solidarumą.** Turi būti bendra visų lietuvių ir visų laisvę remiančių veiksnių ir darbuotojų mintis ir lygios priemonės. Važinėjant tėvynės reikalais jam tekę patirti kaip lietuvių tauta **svetimųjų akyse turi susidariusi kultūringos ir laisvai pribrendusios tautos vardą** ir kaip yra iškeliama virš kitų laisvės atgavimu besirūpinčių tautų. O geram vardui apie tautą sudaryti turi reikšmės ne vien dideli darbai, lygiai vertas ir tos senos močiutės darbas su šluota, kad būtų švarus takelis ir kiemas prieš skurdų baraką — ir pagal lietuvišką paprotį. Geram lietuvio vardui kenkia kiekvienas žeminantis lietuvio elgesys. Tėvynė kiekvienam lietuviui turi būti aukščiau už viską. Lietuviai šiuo metu yra lyg kariai, kurie dar nepadėjo ginklo ir neturi teisės jo padėti.

P. V. Sidzikauskas savo kalbos pradžioje priminė įdomų faktą, kad dabartinis Rusijos diktatorius vienam lietuviui diplomatui privačiame pasikalbėjime metė kaltinimus lietuvių tautai, jog ji neturinti teisės gyventi dėl dviejų trūkumų: ji atsimetė nuo savo bajorijos ir antra ji neturinti tautinio atsparumo. Tai Josifui Džiugašviliui tekę pastebėti dalyvaujant bendroj kovoj prieš rusų carą, kur visi sutikti lietuviai buvo labiau surusėję negu kiti. Tie žodžiai buvo savotiškai nuoširdūs, nors netikri. Lietuviai pasirodė atsparūs raudonajai įtakai ir dėl to nežmoniški diktatoriai pasiryžo juos išblaškyti po taigos plotus. Tačiau Lietuvos laisvė bus atgauta tarptautinių politinių vyksmų pasėkoje. **Visų lietuvių uždavinys didžiausia vienybė,** kai jos vadovaujantieji veiksniai veikia į tarptautinę opiniją ir mūsų laisvės bylą jungia į bendrąjį pasaulinio karo padarinių klausimą, kuris dar nespręstas ir kruvinų tiranijų likvidavimo bylą prie Jungtinių Tautų Organizacijų. **P. J. Brazaitis** priminė, kad mūsų tautos laisvės kova labiausiai buvo atremta ant **intelektualų vadų** ir ant **ūkininkų luomo narių** pilnų tautinio idealizmo. Buvo bepradedąs Lietuvoje iškilti vadinamas valdininkų luomas, kurio narių tarpe kartais būdavo galima pasigesti tai kas vadinama tautiniu idealizmu, o vieton to reikšdavosi smulkios gerovės susikūrimo ambicijos, kurios turėjo žlugti karo metu. Dabar Lietuvoje gyvas tas poeto Dobilo nusakytas idealistas — lietuviškas artojėlis, taip charakteringas lietuviams, kuris dirba milžinų darbus ir mano atliekąs paprasčiausią eilinę pareigą. Gi užsieniuose esą lietuviai turi laiko ir tai ko perkratyti savo pažiūras ir nusiteikimus, kad visada ir su visais lietuviais sugebėtų būti sielos vienybėje, kad išvengtų praeities ir ateities iliuzijų dėl asmeninių reikalų. **Tėvynės laisvės atgavimas yra tikras dalykas.** Posėdis baigtas Tautos Himnu.

ĮSŲ ŽVILGSNIAI SVETIMOJ ŽEMĖJ

REPORTAŽAS IŠ ANGLIJOS

BAL. BRAZDŽIONIS

"O, Laikas u keltis, šalie Lietuvos,
Gana bus ėjų, ant tavo galvos,
Kurie tavo tais dalinas!"

Maironis

Kai rytmetį, rnioj Anglijos žemėje, raudona ra pasirodo, mūsų akys kryp a kartu su kryžiaus ženklu ą pusę, kur liko brangi mūsų ėvynė. Saulė kyla aukštyn mes lyg vaikai meldžiame, k ji atneštų nors dalelę žini iš anapus, kaip ten likę brol ir sesės sukaupę jėgas stenasi išlaikyti didžius persekiojius, ir kančias. Kartais, kai us pasiekia liūdnos žinios, k tu užverda mūsų širdys. Ji teisėtas; to reikalauja mūsų iesaika Tėvynei. Jei tūkstačius žudo ir tremia, vien dėltojog jie myli laisvę, išpažįsta Dį ą, nori kultūringai, dorai yventi, tai tremtiniams ir sniems išeiviams tenka mobizuoti visus kovos būdus Tėvyės išlaisvinimui.

Pro mūsų ugnį, ro bolševikinės žvalgybos virbais užpintus rūsių langus, ateina krauju rašyti dainos žodžiai:

"Už kiekvieną kraujo lašą,
Už sudegintus namus,
Partizanai mirtį neša,
Kloja budelių šimtus."

Ak, Tėvyne, mielas brolau partizane, taip liūsta kartais širdys čia toj svetingoj Anglijos žemėj, kad negalime kartu duoti smūgį po smūgio tiems tautos budeliams. Ginkluotų armijų neturim, bet mes viešai ir demonstratyviai naudojame idėjinį ginklą, kurio galia yra kur kas didesnė už atomais ir tankais ginkluotas armijas.

Dabar pažvelkime, ar rimtai žiūrime į Tėvynės laisvės kovą. Nors daugeliu atvejų tas yra gvildenama, bet kartais taip ir pasilieka tik gražūs žodžiai. Žinoma mūsų ištekliai yra menki, lėšos čia gaunamos, čia vėl greitai atiduodamos. Bet, nors mums rūpi ir savoji egzistencija, tačiau nemažiau mums turi rūpėti Tėvynės, artimųjų, visos tautos reikalas. Tikslas išsaugoti save sveiką, tvirtą yra pagirtinas, bet dorinis ir moralinis nusmukimas, niekuo nepateisinamas. Tai jau ištautėjimo žymės, pažeidimas mūsų tautos brangių tradicijų. Mes nė nematome, kai doroviškai pamažu nukeliaujam ne ta linkme, kurią Tėvynės genijai mums dainų ar giesmių posmuose nužymėjo. Kartais tariame kas čia tokio, juk kitos tautos žmogus tas pats. Taip tas pats, bet juk mums turi būti aišku, kad Dievas sutvėrė tautų įvairumą su savo kalbom, tradicijom. Ir kas mums yra šventa, kitiems juokinga. Štai Anglijoj "mada" turėti šeimoj "draugą". Gal anglams tai įprasta, bet lietuviškoj šeimoj neprivalo būti jokių "draugų". Jei subyra šeimų rūmas tai ištinka baisus smūgis ne tik šeimą, bet ir visą tautą. Faktų turim jau daug. Pažįstu Stasį M., kurio žmona susirado "draugą". Vyras nervuojasi, gailisi... Antras, kurio žmona rado "Johni", tiesiog už galvos imasi, kam davė progų tokiam raustis svetimoj šeimoj. Štai Stasė net nori žudytis, kam populiarus dvarišk is nuskynė jaunatvės žiedą... Oi, daug daug iškrypimų toj svetimų žmonių jūroj... Ar mes akli, ar jau nebeturim gėdos? Dievas baudžia tautas, šeimas, net visą pasaulį, kada jau žmonija nebežengia Jo surėdytu keliu. Juk jei dangaus kūnai: žvaigždės, planetos, mėnulis, saulė ir kt. nesilaikytų savo kelio — jiems pražūtis. Mes gi, tos laikinos žemės dulkės to nepaisome ar nepajėgiame gyvenime apsidairyti aplink save. Kas už mus rūpinas — niekas. Tad rūpinkimės patys. Smaugia vyskupus, tikinčiuosius pudo kalėjimuose; ar čia kam galvą skauda? Mes šį kraštą pakritikuojam, net ir smarkiai. Tačiau blogų ir gerų pusių visose tautose pilna. Todėl, kas mums belieka: ar įsilieti į to krašto gyvenimą? Ne. Bent tik laikinai. Tėvynės pareiga mus amžinai surišo. Mes atiduodam kitiems savo jėgas, darbą, bet už tai gaunam laisvę gyventi ir pragyventi. Tolerancija ir net dėkingumas turi iš mūsų reikštis, bet savo širdis ir sielas aukokime Tėvynei iki čia žemėje svečiuosimės. Turėtume įsisamoninti kartu su Vaižgantu: "Aš mylėjau Lietuvą, nes tai mano Tėvynė, mano gyvybė, mano džiaugsmas ir pasididžiavimas".

Nors mes išsklaidyti, bet būkime tvirti; nei morališkai, tautiškai, religiškai, nesumenkėkime. Gyvenimas yra trumpas — skubėkime būti geri, — sako Amielis. Todėl gyvendami svetimoje žemėje būkime garbės verti tautos vaikai. "Pilnas ir tikras žmogus yra tas, kurs duoda tiek gero, kiek pajėgia". (Mumycik). Tad duokime kiek pajėgiame.

J. AISTIS

PAILGO PABODO

Pailgo, pabodo svetur be tėvynės —
Prašalaičio likimas sunkus ir kartus —
Nors dygūs erškėčiai skaudžiai apipynė
Mūsų amžno kelio plačiuosius vartus,
Bet mes tei sugrįšim, tautiečiai ir broliai,
Ir laisvę tėvynei parnešim namolei...

Išblaškė, išnėtė pikti atėjūnai
Iš gimtosios pastogės, tėvynės žalios,
Kad vystų ir nyktų mūs sielos ir kūnai
Svetimosios padangės visuos pašaliuos,
Bet mes tei sugrįšim, tautiečiai ir broliai,
Ir laisvę tėvynei parnešim namolei....

Krūtinėje laisvės nepaveržia pančiai,
O nutolus tėvynės — artesnė jinai —
Troškimai ir viltys atsispiria kančiai,
[illegible]
Tikrai mes sugrįšim, tautiečiai ir broliai,
Ir laisvę tėvynei parnešim namolei...

Tave, mes, tėvyne, širdy išnešiosim
Po skaudaus ištrėmimo svečiąsias šalis
Ir nuolat tau šauksim, ir nuolat kartosim,
Kad mes tavo kūno gyvoji dalis —
Tikrai mes sugrįšim, tautiečiai ir broliai,
Ir laisvę tėvynei parnešim namolei...

BALFas parūpino tremtiniams baldų

BALFo Centras visada prašo, kad BALFo skyriai prisidėtų kiek galėdami prie įkūrdinimo darbo, būtent, pagelbėtų tremtiniams įsigyti reikalingiausių baldų, virtuvės indų ir pan.

BALFo 100-ojo skyriaus kai kurie nariai sužinoję pas savo pažįstamus kaimynus, kad jie turi atliekamų baldų, paprašė perleisti tuos baldus kuriantiems tremtiniams. Baldai buvo atvežti į BALFo Centralinį sandėlį, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., ir jau aprūpinti keli tremtiniai, kurie pasirinko sau tinkamus. Būtų gera, kad ir kiti skyriai pasektų šį pavyzdį ir išnaudotų kiekvieną progą aprūpinant savo atvykusius tautiečius pirmojo reikalingumo daiktais.

Šiuo metu dar yra lovų, spintelių, staliukų, kedžių. Naujakuriai, kurie reikalingi baldų, prašomi kreiptis į BALFo Centrą.

980 tremtinių į Prancūziją

Prancūzijos "Vargdienės seselės" sutiko į savo prieglaudas priimti 980 tremtinių dėl nesveikatos ar kitų priežasčių negalinčių emigruoti. Dabar to ordeno misija, vadovaujama tėvo Brown, lankosi Austrijoje ir Vokietijoje ir renkasi tremtinius.

DAILI ŽMONA

ANT. VAIČIULAITIS

Sėsk, pačiule, į karietą.
O aš bėgsiu šunio vietoj.

Daina.

1.

Klemensas Kukutis parsivedė dailią žmoną. Jo nabašninkė Marciukė buvo mažytė, raukšlėta ir pridususia krūtine moterėlė. Į pabaigą ji per kiauras dienas ir naktis kriunėjo, dūsavo ir vieną gegužės rytą, raibai gegutei obelies šakoje prie durų kukuojant, vargšelė palaimino savo vaikus, atsiprašė savo vyrą, jei bloga buvusi, ir iškeliavo su gegutės liūdnu kukavimu tenai, kur visi mes nueisime.

Nuvarvino Klemensas Kukutis ašarą ant savo pačios grabo ir, vaikams našlaičiams striūbaujant, užžėrė smiltimi Marcelę, atsiminęs, kad buvo dienos, kai jinai, kuri dabar rami ir pageltusi ant druožlių blezdingėlė žydroje padangėje, kur jinai pati dabar pagalvėlio miegojo, buvo graži, mėlynomis akimis ir šviesiomis, ilgomis kasomis, ir tokia žvitri, kaip ta Dievulį garbino.

Atėjo ruduo. Naktys prailgo, vėjai pro sąsparas švilpavo ir kaukė, — ir našlys pradėjo bodėtis: nei tu kam žodį nemigoje tarsi, nei pasibarsi ar pasiskųsi, nei tomis karvėmis pasigrožiuosi, kur mūkdamos pievoje tešmenis vos pavilko. Turtingas jis buvo — ir kas benuvoks, kiek žąsų žardyje gageno ir kiek peniūkšlių prūde po dumblą vartėsi ir kriuksėjo, iškišę murzinus snukius. Dievo gėrybe jis buvo aptekęs, o be to dar, drūtas ir skaisčiai raudonas. Bet kas iš to eržilo, sprandą riečiančio, ir to buliaus, po atolą braidančio ir riaumojančio, ir tų šalinių, kviečiais kaip auksas lig pat kraigo užverstų, jei tu neturi kam pasiguosti, jei nėra kam tavo patalo žiemą apglamžyti...

Po švento Mykolo Arkangelo atlaidų Klemensas Kukutis iškėlė trankias vestuves, nuo kurių visa apylinkė ūžė ir aluje mirko. Jisai paėmė sau į žmonas Domicelę Švilpavičiūtę. Ūžė ir klegėjo per devynias parapijas ne tiek nuo tų gėrynių ir ne nuo muzikantų, kurie išsprogusiais žandais dūdas pūtė, kiek dėl to, kad jaunoji buvo graži, kaip piene maudyta, net akį vėrė į ją pažiūrėjus: tie veideliai balti raudoni, akys didelės ir meilios, mėlynos, kaip pražydęs linas. Balsas burkuote burkavo, kada ji praverdavo lūpas, o ir visa buvo patogiai sudėta ir nesiaura per šlaunis.

— Anava, tai pačią gavo! — stebėjosi seniai, avino kulšis aplink stalą grauždami ir pirštus apsilaižydami.

— Tik šviečia nei tas liktorėlis. Ir žiedų, žiedų — jau nė ant pirštų netelpa! — sprendė kūmos, aplink pečių susėdusios.

Iš priemenės vaikai spoksojo prasižioję, lyg kokį stebuklą praregėję. Jie žiūrėjo į marčią, į rūtų vainiką ant jos galvos, į gintaro karolius, trimis eilėmis susuktus ir ant pūpsinčios krūtinės karančius, į tą baltą suknią, kuri čežėte čežėdavo, kai jaunoji krusteldavo, ir į patį priedą prie visos tos grožybės — dėdę Kukutį, iškerojusį nuo laimės kertėje, po švento Izidoriaus Artojo paveikslu.

— Dievulėliau tu mano! — atsidūsėjo priemenėje patsai didžiausias iš vaikų pulko, Strimaičių Justas, kuriam jau padaigai kalėsi, — kad aš gaučiau kada nors pačiupinėti tokią mergą...

Bernai, visi tie smarkininkai, kurie ūselius želdė ir šiandien močių dukras po aslą šokino kaip viesulai, griausmingai užkulniu į grindis trenkdami, ne vienas savo puikybėje nuskriaustas jautėsi. Ne vienas jų buvo slankiojęs apie Domicelę, bet Jurgis buvo jai per trumpas, Jonas per ilgas, gi Julius Striupka, vyras gražus kaip ąžuolas, jai neįtiko, esą, per brednas buvęs. Nors kiekvienas buvo ant jos dantį atkandęs ir kitą mergą radęs, bet pagieža nežuvo.

— Bagočiaus užsimanė! — dar labiau trenkė į grindis žaliūkai ir lėkte lėkė su mergomis po aslą.

— Bagočiaus užsimanė! — tankiau ir tankiau per storąsias boso stygas Julius Striupka traukė "Daili teta, daili teta, o dėdienė dar dailesnė". atsimindamas, kad Domicelės tėvai turėjo vien seną pirkią smiltynėje ir mekenančią ožką, pririštą už pagaikščio prie vieškelio.

Senoji Švilpaviečienė, su nusmukusia nuo galvos ant pečių skara ir su gėlėta, pačios nusiausta prikyšte, čia vienai, čia kitai kaimynei pripuldama pasakojosi:

— Tai įstačiau savo dukrelę į ponias. Ogi kvailos ir protas! Iš pradžių, kai štai žentulis atėjo, Domiciukė kad pasišiaušė, kad pradės žviegti ir spardytis: "Aš eičiau už to seno aulo!" — rėkė ji visą dieną, kai Kukutis išvažiavo.

— Supaisysi mergos proto! — pritarė Raudonikienė. — Vagi, kai maniškis merginosi man...

— Kaliau, kaliau Domiciukei į galvą, kaip ant rašto išdėjau, — bent jau dešimtą kartą rentė turtingosios marčios mama: — "Kvaile tu, neišmanėle, — sakiau, — tokiuose namuose po pūkus voliosiesi, kur gardžiausius spirgučius valgysi, kaip ponia po dvarą vaikščiosi ir baltas rankeles sudėjus sėdėsi, o diedas tiks šokinės apie tave ir seilę ris..."

— Teisingai šneki, kaip iš knygos skaitai, — vėl atsiliepė Raudonikienė. — Dėl tokios mergos karšinčius, kuris jau kojų nepavelka, — ir tas laižytųsi, o Kukutis gi vyras drūtas dar... Ak, atsimenu, kai maniškis merginosi...

— Kalbėjau, kalbėjau, liežuvį plėšiau, — tratino Švilpavičienė, — ir vis negalėjau ant savo perlaužti jos. "Ar tu spanga, jei nematai, kad nusivaikei visus bernus ir bala žino ką begausi? Jau per trisdešimt kryželių senokai persiritai, tuoj nė su žvake neprisiviliosi jaunikio", — taip aš jai šnekėjau.

Atsipūtė dėdienė ir vėl pasakojo:

— Ogi Domiciukė ir beatverčianti man: "Mama, nors trisdešimt metelių man, aš vis tiek dar daili". Net man ausyse nuspengė — taip supykau! Pagriebus kočėlą atitvojau durniukei šonus ir strėnas, tai kada antru kartu žentelis atvažiavo, karolių, žiedų ir skarą šilkinę dovanų atvežė, ji nežviegė jau, bet tik truputį pasiožiavo, kaip dorai mergai pridera, nėsą, argi jau taip išsyk ir pulsi vyrui į nasrus.

— Moteriškas kaip šarka: parodyk jai žibučius — ji jau ir seka paskui, — primetė savo grįžį kalvis Dudutis, to pasakojimo iš šalies klausęsis.

— Jaunąją veda, jaunąją! — suklego iš visų kampų. — Kukutis jaunąją veda šokti...

Žmonės su pagarba susimetė į ratą, kurio vidury jaunavedžiai šoks.

Kukutis iškaitęs stovėjo už stalo ir suko šarmotą ūsą laukdamas, kol kūmai savo apsunkusius pilvus pakels ir jam kelią praleis.

Stovėjo ir Domicelė, velioną taisydamosi ir pirštus ant pūpsinčios krūtinės taip užsidėjus, kad visi žiedai juo labiau žėrėtų.

Aukštai iškėlęs ranką, išsivedė Kukutis savo žmoną į vidurį aslos. Atlašus ir smarkus, net jam šnervės pūtėsi, kaip eržilui, jis laukė, kada smuikai suraudos, kada boso storoji styga rūsčiai prabils ir būgnas trinktels. Suriko štai klarnetos, suvaitojo fleita, ir būgnas kaip perkūnas sudundėjo, ir visa pirkia tirpte nutirpo, žado netekusi. Kukutis įsirėžė, atrėmė nykščiu į šoną ir, dar aukščiau iškėlęs jaunamartės ranką, kad skėlė kulnim į grindis, vos žiežirbos nepasipylė.

Juodu šoko.

Kur reikia, jaunikis kaip žaibas lėkė ir Domicelę aplink save viesulais blaškė, tai šūktelėjęs į lubas optelėdavo ir kulnimis sumušdavo, tai vėl batu į grindis trenkė, arba čia į kairę, čia į dešinę taip vikriai apsisukdavo, kad net skvernai oru skriejo, arba smulkiais žingsniais treplendamas, toks stamantrus, ratu pirkią apsukdavo, ir paskui, nuotaką į galingą glėbį nustvėręs, sūkuriais blaškė ir aitriai kvėpavo, tartum ims ją ir ryte praris.

Papeikti nė jaunosios niekas negalėjo. Kur reikėjo, ji dailiai pritūpė, kur reikėjo, kaip gulbelė ežeru nerte nėrė, arba vėl kad apsisukdavo, tai balta jos suknia ir velionas kaip debesis ties asla pakildavo ir drauge su ja plaukdavo. Ir dar vis ji nusišypsodavo, saldžiai lūpas pražiodama ir mėlynas akis primerkusi, lyg apie didžią laimę toli anapus marių svajotų. Taip besiausdama, vyro glėby beblaškoma, ji kaskart vis karščiau alsavo ir krūtinę aukščiau kilnojo, kad bernams vėl gailestis atgimė, ir boso storosios stygos rūsčiau dejavo.

Taip pagal senovišką būdą tris dienas ir tris naktis Kukutis vestuves kėlė, daug veršių ir avių papiovęs sušėrė, daugeliui alaus statinių dugnus išmušė, o ketvirtą rytą išaušo naujas gyvenimas jo namuose, pro gluosnių ir alksnių šakas raudonais stogais bežiūrinčiuose.

2.

Kukutis, savo šyvį žagrėn įsibrukęs, vagojo rugius. Saulė jau buvo gerokai ties tuščiu gandralizdžiu pakopusi ir pirmą šalną nutirpdžiusi, kai artojas pamatė savo Domiciukę atsikėlus. Sijoną pusiau blauzdų pasikosojusi, išėjo į kiemą, pasižiūrėjo į aukštą dvarą ir, pravėrus klėties duris, įkišo vidun galvą. Kukučiui net širdis dunkstelėjo krūtinėje: "Matai, jau iš pirmos dienos ūkiu rūpinasi", — pamąstė jisai sau vienas, ir jo akys linksmai nusišvietė. Bet jo pati į klėtį kojos taip ir neįkėlė: pasižiūrėjo, pasižiūrėjo ir, atsargiai ant pirštų galų stypčiodama ir iš tolo pirmosios žmonos vaikučių sekama, jinai nukiepsėjo į kluoną, vėl suvarstė duris ir netrukus pasirodė už vartų, balta visa ir raudona.

— Gal ir pas mane ateis, — tarė sau Kukutis.

Ir jisai iš visų menčių paspaudė žagrę ir užniūkė šyvį.

Tarpuvartėje, viena ranka tebelaikydama sijoną pusiau blauzdų, jaunoji antrą ranką prisidėjo prie kaktos ir vienu motu apžvelgė Kukučio laukus: ir tas karvių kaimines, ir besidaužančius avinus pievoje, ir dirvas, kur rugio grūdas ką tik buvo nubertas, ir balzganą upelio vagą ties ežia, ir linų lysias. Apžvelgė ji, pasilenkusi per žiogrelius dar paspaudė kopūsto kūpsinčią galvą darže ir atsidūsėjo iš visos krūtinės, lyg labai pavargusi būtų nuo sunkių darbų.

Po to ji nukiepsėjo atgal į seklyčią, kojas atsargiai dėlio-

JONAS BILIŪNAS

Rytų Aukštaitija mums davė daug nuostabių ir didelių rašto žmonių: Strazdas, Baranauskas, Vienažindys, Gimžauskas, Tumas, Biliūnas, Vienuolis ir kiti. Trys paskutinieji rašė proza, bet visi rytiečiai sudaro vieną paskirą rašto žmonių šeimą: visi jie yra labai skirtingi, bet drauge ir labai giminingi. Tas kalvų ir klonių, upių ir ežerų išmarginta kraštas visiems jiems uždėjo savo antspaudą. Kaip įvairus Rytų Aukštaitijos gamtovaizdis, taip lygiai įvairūs ir jame gimę bei užaugę žmonės: koks skirtumas tarp audringojo Strazdo ir santūraus Baranausko, tarp Vienažindžio ir Gimžausko,tarp Tumo ir Biliūno. Bet jų visų gyvenime ir kūryboje yra kažkas likimiškai bendra, tai jų jaunystės audringumas. Tą audrą pergyveno kiekvienas. Gal tik vienas Tumas čia daro išimtį, nes jis tą savo rytų aukštaitišką jaunystės audringumą išlaikė iki mirties, kiti anksčiau perdegė.

Biliūnas mirė jaunas, nebaigęs nei 29 savo amžiaus metų. Nors jis pradėjo kurti gana anksti, bet jo rašto palikimas nėra didelis. Rašė labai nepalankiomis sąlygomis: besimokydamas ir beviltiškai džiova sirgdamas. Ir tai, ką jis sukūręs mums paliko, greičiau būtų galima pavadinti rašto mėginimais, negu subrendusio rašytojo kūryba, tačiau tuose jo paliktuose rašto bandymuose jaučiame tiek tikros Dievo dovanos ir tiek nuostabios kūrybinės galios, kad jei kas mane paklaustų, kas yra būdingiausias mūsų prozos rašytojas, tai nei kiek negalvodamas atsakyčiau: Jonas Biliūnas.

Jis gimė 1879 m. kovo 3 d. Niūronių k. Anykščių valsč. pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Pradžios mokslą ėjo Anykščiuose, o vidurinį latvių Liepojoje. Jam esant ketvirtoje klasėje mirė tėvas ir motina. Tą klasę jam padėjo baigti vyresnieji jo broliai, kurie norėjo, kad tą klasę baigęs stotų kunigų seminarijon, bet Biliūnas nesutiko, tai broliai atsisakė jį toliau beremti. Biliūnas, nenorėdamas mokslo nutraukti, turėjo pats sau duoną užsidirbti ir toliau mokytis. Kadangi jis iš prigimties nebuvo stiprios sveikatos, tai sunkus darbas ir skurdas pakenkė jo sveikatai ir gana jaunas susirgo džiova.

Gyvendamas skurde ir neteisybėje, ir būdamas jautrios sielos, jis dar gimnazijoje būdamas įsitraukė socialistinėn visuomeninėn veiklon. Baigęs gimnaziją įstojo į Tartu universitetą medicinos studijuoti, bet dar pirmaisiais metais už dalyvavimą studentų riaušėse iš universiteto buvo pašalintas ir neteko teisių įstoti į universitetą Rusijos ribose. Biliūnas grįžo Lietuvon ir iki 1903 metų laukė, kad gal valdžia savo nutarimą pakeis, bet, netekęs vilties, bandė toliau mokytis vokiečių ir šveicarų universitetuose: skurdas ir pasunkėjusi liga neleido to padaryti. Mirė jis 1907 m. gruodžio 8 d. Zakopanės džiovininkų sanatorijoje, Silezijoje.

Rašyti pradėjo dvidešimties metų. Jo kūryba skiriasi į du gana skirtingu laikotarpiu.

J. AISTIS

Pirmasis siejasi su jojo socialistine veikla. Iš to laikotarpio mes turime keletą socialistinės dvasios vaizdelių, kuriuose, nežiūrint tendencijos, vienur jau žymu tikrojo Biliūno. 1904 m. jis partija nusivylė ir jo kūryba nusivalė siaurų partinių savybių. Nors jo visos kūrybos tema yra socialinė neteisybė, bet antrame perijode ji įgijo platesnį ir žmoniškesnį pagrindą.

Dažnas, skaitydamas Biliūną, gailisi, kad ankstyva mirtis neleido pilnai pasireikšti taip daug žadėjusiam talentui. Ir ne be pagrindo gailisi, nes per tuos aštuonerius kūrybos metus, dar besimokydamas ir sirgdamas, jis negalėjo kalnų nuversti. Perėjo du kūrybos laikotarpiu: iš siauros politinės tendencijos tako jis išėjo į platų kūrėjo vieškelį, bet dar nesuspėjo nusikratyti tūlų formalinių trūkumų. Jo vienas jam būdingiausių gal bus tas, kad jis beveik visus savo dalykėlius vienaip pradeda, pats save — veikėju ar stebėtoju — įpindamas į vaizduojamą dalyką: "Parvažiavęs vasarotų tėviškėn" (Žvaigždė); "Iššokau Bubiuose iš diližano" (Kelių); "Jaunas dar tada tebuvau" (Vagis); "Parvažiavęs iš užsienių Lietuvon" (Ubagas); "Namai, kuriuose ką tik parvažiavęs apsigyvenau" (Liūdna pasaka) ir t.t. Jei tokie įvadai nebūtų dažni ir nebūtų perdaug ištęsti, tai jų net ir trūkumu negalima būtų vadinti.

Literatūros, kaip ir kiekvienam meno veikalui, reikia trijų dalykų: tikrumo, darnumo ir prasmingumo. Kai paprastas žmogus ką nors pasakoja, tai jam rūpi tik viena: papasakoti patį įvykį, kaip tai vyko, visai nesigilinant, ar tas įvykis yra patikimas ar ne, ar jis turi kokią nors prasmę, ar ne. Kas kita kūrėjas: jis gali neabejotume įvykio tikrumu, be to, tas jo pasakojimas turi būti darnus ir prasmingas.

Imkime, pavyzdžiui, Biliūno "Žaigždę", kur pavaizduota, kaip du baudžiauninku pamatė dieną žvaigždę. Tai nuostabus atsitikimas, bet, atskirai pa-

VINCAS JONIKAS

ŽYGIO MARŠAS

Milžinų grėsmėj prigudus
Nedvejok, šauni šalie!
Tu esi mėginto būdo, —
Kas tave benugalės?

Broliai žygiams pasiryžę,
Niekas pančių neuždės:
Trenks, — užges, trapiai
suižus,
Krauju lašanti žaigždė.

Jų valia, kaip dinamitas,
Neatbojanti klastų,
Išardys nevalios plytas
Šūkiu, pergalėn mestu.

Išblaškys teisybė smurtą,
Dings tamsa — versmė
gaujų,
Kelią aukuro atkurti,
Šviesis degančiu krauju.

Ant kalėjimo griuvėsių
Jaunos obelys pražys,
Į šventų kapų pavėsį
Liesis rytdiena graži.

Tik sutvenk, šalie,
perkūnus
Drąsiai smok žaibais
visais!
Tepajunta pasalūnas,
Kad kovoj nepailsai.

dama, kad, Dieve saugok, kartais į balutę neįstotų ir neapsitėkštų.

— Matyt, nori pirkioj apsitvarkyti: kol viską apsišvarins po tokio triukšmo, kol aslą nuo purvo išgramdys... — posmavo sau Kukutis ir ligi pietų vaikščiojo paskui šyvį.

Grįžęs namo, drąsiai buvo bežengiąs jis į pirkią, bet ėmė ir sustojo ant slenksčio: rakandai suversti, kaip vakar buvę, asla purvo priplūkta, ir net sudužusių lėkščių šukės nesurankiotos; indai nuo stalų nenuimti ir nesuplauti, ir tik rainius katinas po juos šnipinėjo, iš vieno dubens kaišiodamas snukį kitan.

Užvirė Kukučiui senasis kraujas. Žmogus vos neužrėkė ant visų namų "Domicele!", kaip kadaise nebašninkę Marcę užgriaudėdavo. Bet susigriebęs net susigėdo: "O gal pietus verda, ir aš čia dabar laidysiu gerklę dėl niekų..."

Nuėjo virtuvėn, bet čia net ugnis nebuvo pakurta ant pūsterio, ir nei puodai kunkuliavo, nei lašiniai kepami spirgėjo. Palūkuriavo jis virtuvėj, apsidairė po visas kertes ir prisiminė, kaip vargšė Marcelė, maža ir tyli, tuos sunkius puodus viena kilnodavo, niekados nesiskųsdama, kaip nebuvo dienos, kada ji savo darbą būtų apleidusi, aslos neiššlavusi, viską į dailiausią tvarką neatvedusi, — ir visuomet tokia rami ir kantri, žodžio tau neatsišnekanti, jei kada ir užūkdavai tu ją. Ji bėgo ir bėgo, nuo aušros ligi sutemų, kaip ta laputė, kol vieną dieną pavargusi atgulė ir jau daugiau nesikėlė...

— Reikės vėl mišias už jos dūšelę užpirkti, — atsidūsėjo Kukutis ir, išėjęs į priemenę, pašaukė tarnaitę:

— Ona, Onute, kur tu?..

Po valandėlės iš seklyčios pasirodė Ona, plačių žandų, raudona kaip burokas merga, ir atvertė stačiai:

— Ko reikia?

— Ar nieko valgyti neišvirėt? — paklausė jis.

— Ponia sakė, kad šėpoj yra lašinių, kad jūs galit su rūgpieniu... kad aš jai turiu kumpaniją laikyti, — kaip iš rankovės pabėrė merga, kulšį kasydamosi.

— Kokia ponia? — išsyk nesusigaudė Kukutis.

— Kokia ponia! — įsispendė duryse tarnaitė Ona, lyg pamėgdžiodama. — Gi tavo nauja žmona. Ji man liepė nuo šios dienos ją ponia šaukti...

— Kur ji... ką veikia?

— Ką beveiks, į tokius turtus patekusi: guli sau pūkuose ir tvarsosi.

— Na, betgi valgyti bent paduotum... Vaikus pamaitinot?

— Vaikai nesprogs badu. Gali darže morką išsirauti, ar kriaušę nusiraškyti... Ak, jau vėl mane šaukia...

Iš tikrųjų — kitam kambary pasigirdo malonus ir nutęstas, lyg jau labai, labai pailsęs balsas:

— Ona-a-a-a-a...

Ir Domicelė nutilo, lyg besigėrėdama, kaip meiliai nuskambėjo tasai "a-a-a-..."

Tarnaitė trinktelėjo durimis, — tiek Kukutis ja ir matė.

"Tegul pasilsi širdelė, — privargs dar, primirks prakaite, kaip muselė išrūgose", — pamąstė jisai apie savo pačią ir nuėjo pietų žiūrėtis.

Kieman parbuldėjo vyriausias jo sūnus Petriukase su kiaulių ir avių kaimine, su juo parsirado ir abu mažesnieji — Vytukas su Daliute. Netrukus grįžo ir bernai Vincentas su Bronium, skynimuose kelmus rovę.

Susėdo jie už stalo, pasipiaustė lašinių, užbėrė pipirais ir nusivijo alkį nuo savęs.

Po pietų nešė Kukutis pas kalvį Dudutį noragus pasmailintį. Prieš išeidamas, jisai užsuko į seklyčią ir išgirdo, kaip už sienelės jo žmona su tarnaite krykščia, kvatojasi, net paspringdamos — taip joms linksma ir smagu.

— "Tu man čia seiliosiesi ir savo snukį prie manęs kaišiosi", — taip aš ir pasakiau tam karininkučiui ir atsimojusi, kad cvanktelėjau jam į marmuzę, net jo pentinai cinktelėjo... Kva-kva-kva...

Buvo tai Domicelės balsas.

Kukutis garsiai subeldė, ir abu kleketavimai nutilo, kaip nukirsti.

— Domiciuke... — tyliai šūktelėjo jisai.

— Aha! — po valandėlės atsiliepė tartum mieguistas, nutęstas ir toks iš tolybių ateinąs Domicelės balsas.

— Ar ilsiesi?

— Ką beveiksi neilsėjus...

— Darbelio būtų, širdele, — viskas guli padrika. Bet pasilepink, pasilsėk, Domiciuk, o kai jau atkusi kiek, tai gal rakandus, grindis...

— Ką sakai, dėde? — pasigirdo jau smarkesni žodžiai už sienos.

ėmus, be nustabumo, jame daugiau nieko kito ir nėra, ir jei su tuo daiktu kitas nesipintų, tai net ir būtų, kas pasakoja, o tas kas yra tai, kad baudžiauninkas, užsižiūrėjusiu į žvaigždę, epastebėjo ateinančio prievaizdo. Tai du paskiri dalykai, kurie logiško ryšio neturi: ya šimtai priežasčių baudžiauninkams į ką nors užsižiūrėti, tap lygiai yra šimtai priežasčių prievaizdui prie baudžiauninko prikibti. Bet rašytojas iš šimtų galimybių turi pasirinkti vieną ir vienintelį, tai yra, parinkti taip, kad atrodytų, jog kitokio pasirinkimo nėra ir negali būti. Jei mes skaitydami abejosime autoriaus pasirinktu įvykiu ir manysime, kad kitaip galėjo būti, tai autoriaus pasirinkimas nebus tobulas.

Žvaigždės sužetas yra labai paprastas ir trumpas:

"...Kada tau išmatavome saulės didumą ir žvaigždžių tolumą ir išreikėme savo nustebimą dėl Dievo galybės ir prigimties neapsakomų grožybių, mano brolis tarė:

— O kodėl gi dieną žvaigždžių nematyti?

Kada jam tai išaiškinau, dėdė Simanas atsiliepė:

— O aš ir dieną esu matęs!..

— Nejaugi tamsta matei? — paklausėva jį broliu.

— Mačiau.. — atkartojo Simanas ir, lazdos atsirėmęs, pradėjo pasakoti:

— Seniai tai buvo... Dar aš, judviejų tėvai, amžinę atilsį, ir visi mūsų sodžiaus po ponais tebebuvome.. Kratėva šitai aname laukė pamiškėj mudu su Baltrum Rudoku mėšlą: skubėjova dirbti, nes jau buvo po pietų, o ligi vakaro turėjova nukratyti dar didelį mėšlu apvežtą lauko plotą. O neduok, Dieve, būdavo, nepabaigti darbo! Taigi dirbova išsijuosusiu. Besišluostydamas nuo kaktos prakaitą, pakeliu galvą, žiūriu — pro pat [illegible] virš[illegible] mirksi danguje [illegible]burėlis šaly debesio, po kuriuo ką tik saulė palindo.

— Žiūrėk, — sakau Baltrui, — ar tik ne žvaigždė žiba?

— Ar tu sapnuoji? — atsiliepė Baltrus ir pakėlė galvą.

— Bet tu pažiūrėk, atsakiau jam. — Argi nematai pakrašty ano debesėlio, kur šit už tos pušies niūkso?

— Iš tiesų, — sušuko Baltrus, — lyg tartum kas žiba!

Sustojova abudu, žiūriva į tą žvaigždę ir galvojava, kas tad galėtų būti, kad dieną žvaigždė pasirodo. Tik pamatėva: nebe toli eina prievaizdas Gimbutas (tas pats, kurs ir dabar paupy tebegyvena). Per visą kūną mudviem šiurpas perėjo.

— O ko jūs čionai, uncvotai, sustoję stovit, a? — suriko prisiartinęs.

— Pamačiau, ponai, žvaigždę, — sakau visas drebėdamas, — tai žiūriva su Baltrumi. Nežinova, kas tat gali būti...

— Kokią žvaigždę, kur? — paklausė.

— Žiūrėk, sakau, ponas, pro anos pušies viršūnę — kaip tik pakraštėly debesėlio žiba.

Ir šiaip žiūrėjo prievaizdas, ir taip — nemato.

— Nieko nematau.. — tarė piktai ir, palikęs mudu, nuėjo atgal.

O mudu su Baltrum drebava. Dabar, sakova, tai jau bus! Nuėjęs lieps atnešti vyčių kūlį, pašauks mudu pavietin, kur visados plakdavo, ir duos tiek, kad panešti negalėsiva. Ir žvaigždę užmiršova. Dirbova taip dabar, kad tik dulkės per lauką ėjo: bet širdys abiejų drebėjo. Pagaliau pamatėva: sugrįžta kažin kuo rankoj nešinas. Kojas mudviem pakirto — tik pastovėti begaliva...

— Ar tebematyti dar žvaigždė? — paklausė mane.

Pakėliau galva aukštyn — dar žiba. Parodžiau. Pridėjo prievaizdas prie akies ilgą vamzdį ir žiūri.

— Teisybė, žvaigždė, — atsiliepė lukterėjęs. — Geras gi tu, Simanai, akis turi, kad galėjai ją pamatyti.

Pats pažiūrėjo, paskui ir mudviem vamzdį davė. Paėmiau jį drebančiom rankom. Pridėjau prie akies ir ko nesurikau nustebęs: taip dabar aiškiai buvo matyti žvaigždė ir tokia buvo apskrita, graži, kaip mažas aukso obuolys. Paskui papasakojo mudviem prievaizdas, kokio žvaigždės esti didumo, kas jos tokios yra... Daug tada jis mudviem apsakė. Toks buvo geras, kokio nei pirma, nei paskui niekados nemačiau. Pagaliau atsiminė, kad mes stovim, ir liepė eit dirbtų.

— Žiūrėkit, kad lig vakaro būtų padaryta! — pasakė nueidamas šiurkščiu balsu.

Bet mudu su Baltrum linksmu buvova, kad taip visa kas gerai pasibaigė..."

Gali būti dvi galimybės: arba šis įvykis žodis žodin tik atpasakotas, kaip jis pats sakosi girdėjęs iš paties dalyvio lūpų, arba autoriaus savaip stilizuotas bei perdirbtas, arba nuo pradžios iki galo paties autoriaus sugalvotas, bet tai jokios reikšmės neturi. Svarbu pati medžiaga: paskiros dalys ir visuma. Eiliniam skaitytojui, tai tik nuostabus atsitikimas, bet specialistui — tobulas rašto kūrinys. Kodėl žvaigždė? Kodėl baudžiauninkai abu ją mato, o prievaizdas ne? O todėl, kad jis pajustų šiokį tokį baudžiauninkų pranašumą, be to, vienaip galėjo viskas baigtis, jei prievaizdas būtų žvaigždę matęs, nes žmogaus veiksmai labai daug priklauso nuo to, ar jis veikia tuojaus, ar palaukus.

Čia suminėti yra svarbūs, bet tik stiliaus arba formos tobulumai, bet Biliūnas yra didelis ne tiek savo forma, kiek dvasia. Jis vaizduoja vargą, skurdą, socialę neteisybę ir nelygybę, bet, vis dėl to, jo kūryboje kažkas šviesu, kaip yra kažkas šviesu mūsų dainose, nors jos daugumoje yra liūdnos. Tą šviesą jis bus pamatęs *Vakaruose, Zuriche*, kur jis Žvaigždę parašė. Tai krikščioniškosios Vakarų kultūros šviesa, o gi lietuviai yra vakariečiai ir nuo seno — prieš krikščionybę.

Trumpos Žinutės

Vokiečiai tikrina "kietabranduolininkus"

Amerikiečių zonoje tam tikros vokiečių komisijos pradėjo tikrinti, taip vadinamus, "kietojo branduolio" tremtinius. Užpildomi specialūs blankai pagal kurias skirsto į speciales grupes negalinčius dirbti ir galinčius. Vokiečiai pataria jau dabar mokytis amatų ir kalbų, kad vėliau būtų lengviau susirasti darbo.

KOMUNISTŲ "KUNIGŲ" SUVAŽIAVIMAS

Varšuva. — Pastaruoju metu Varšuvoje vyko suvažiavimas kunigų, priklausančių Kovotojų dėl Laisvės ir Demokratijos Sąjungai. Tedalyvavo iš viso 32 kunigai. Vaduodamiesi Politbiuro instrukcijomis, jie puolė Lenkijos aukštuosius hierarchus dėl jų užimtosios pozicijos liaudies vyriausybės atžvilgiu.

Tai yra simptonas, kad Lenkijos komunistai, pagal Maskvos direktyvas, rįžtasi Pragos komisarų pasirinktu keliu kovoje prieš Bažnyčią, ją skaldant ir griaunant iš vidaus.

VLIKo DELEGACIJA VATIKANE

Vatikanas. — VI. 10 d. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto delegacija susidedanti iš Jo Prakilnybės Popiežiaus Rūmų Prelato M. Krupavičiaus, prof. J. Brazaičio ir ministerio Sidzikausko buvo priimti Vatikano Valstybės Sekretariate pirmojo skyriaus viršininko Jo Ekscelencijos Mons. D. Tardini.

MUZIKOS ŽVAIGŽDES PRISIMENANT

Pavartę Šiaurės Amerikos netolimos praeities lietuvių muzikos meno laikraščių komplektus, pastudijavus gausių didžiulių koncertų bei spektaklių programas, aiškiai matome, jog Amerikos lietuviai muzikai ir dainininkai nesnaudė: visi išsijuosę dirbo, krutėjo. Todėl naujai atvykusių muzikų kartais pareiškiamas teigimas, jog vietiniai nieko, arba labai mažai tenuveikė, yra neteisingas.

Daugelis jų ir šiandien, nežiūrėdami senatvės ir 30, ar net daugiau, įtempto muzikinio darbo, energingai darbuojasi lietuviškai muzikai ir dainai, ir sėkmingai varo platų užsibrėžtą barą pirmyn. Iš jų minėtini komp. A. Aleksis, prof. J. Čižauskas, komp. J. Žilevičius ir kt., dideliais darbais pasižymį muzikai, kurių veiklą mažiau žinau.

Tenka pastebėti, jog Šiaurės Amerikoj pastebėjau įdomų reiškinį: čia yra daug muzikių moterų, kurios kartais ir vyrus pralenkia. Man 1931 m. išvykstant iš Tėvynės, Lietuvoje težinojau tik dvi moteris chorvedes, tuo tarpu čia rasime jų keliolika. Iš jų gabiausia reikia laikyti dainininkę ir muzikę Mariją Čižauskienę.

Ji yra gimusi Amerikoje, tačiau puikiai kalba lietuviškai ir yra tyros lietuviškos sielos menininkė, turinti aukštą muzikinį išsilavinimą: baigusi Bostono ir Baltimorės muzikos konservatorijas.

Savo laiku M. Čižauskienė buvo Amerikos lietuvių meno žaigžde. Jos veikla ypačiai išsišakojusi Lietuvių Katalikių Moterų organizacijos rėmuose. Jos suorganizuoti milžiniški moterų chorai dažnai duodavo ir visai gerai paruoštus lietuviškus koncertus. Daugiau negu betkur jos veikla reiškėsi Clevelande ir todėl clevelandiečiai dar ir šiandien su pagarba mini jos vardą.

Deja, šiandien Marijos vardo nebegirdėti.. Sunki širdies liga neleidžia menininkei išeiti į sceną. Visuomenės ją jau pamiršta, laikraščiai tyli, nors ji visas savo jaunystės jėgas paaukojo lietuviškajam menui.

Tenka džiaugtis dar ir tuo faktu, jog Marija Čižauskienė, nors būdama operos soliste visuomet mielai dainuodavo ir lietuviškasias liaudies dainas, kurias ji klausytojams perduodavo su nepaprastu grožiu. Gaila, kad dainininkė šiuo metu negali mums pačiulbėti, bet mes tikime, jog Aukščiausias leis jai pagyti ir vėl išvysti rampos šviesą.

Marijos vyras Jonas Čižauskas irgi yra nemažiau nusipelnęs lietuviškai muzikai. Būdamas giliu muziku (J. Naujelio auklėtiniu), J. Čižauskas yra daugiau atsidavęs religinei muzikai: turi sukūręs visą eilę giesmių. Šiuo metu kompozitorius sėkmingai darbuojasi Elizabethe. Jo dažnai rengiami bažnytiniai koncertai N. Jersey lietuvių yra labai mėgiami. Tačiau paskutiniu laiku prof. J. Čižauskas irgi nesveikuoja — ilgos jaunystės darbo valandos dabar atsiliepia.

Deja, daugumui menininkų žiaurus likimas žiūri į akis. Kol pajėgia dirba be saiko, o vėliau, kai jau neįgali tampa nustumtas į šalį.

J. Stankūnas

POPIEŽIUS SOCIJOLOGIJOS KLAUSIMAIS

Prieš kiek laiko specialioje audiencijoje Šv. Tėvas priėmė tarptautinio socialinių studijų kongreso ir tarptautinės krikščionių socijologų draugijos narius. Dalyvavo atstovai šešiolikos tautybių. Jo Šventenybė kongresistams pasakė kalbą, kurios turinį čia perduodame: Pradžioje Šv. Tėvas išreiškė savo džiaugsmą, kad socialinių studijų kongresas įvyksta kaip tik šiais šventaisiais metais. "Mums tai duoda vilčių, — kalbėjo Vyriausias Ganytojas, — kad jūsų studijos ir nutarimai galės duoti gerų vaisių šiais visuotino grįžimo ir susitaikymo metais, kuriais Mes tikime, kad žmonių giminėje atsinaujins ir sužydės teisingumo meilės ir taikos dvasia. Kaip tik šios dvasios trūkumą arba nuo jos nukrypimą reikia laikyti priežastimi blogių kurie kankina moderniosios visuomenės milijonus narių, daugybę nelaimingųjų, kuriuos nedarbas stumia į badą. Tik ant vargo ir nedatekliaus remiasi blogio dvasia, norėdama juos atitraukti nuo Kristaus, vienintelio Gelbėtojo, ir mesti į ateizmo ir materializmo bedugnę, juos suverbuoti į socialines organizacijas, kurios eina prieš Dievą. Apakinti gražių pažadų šviesa jie pasiduoda naujos santvarkos iliuzijoms, jie leidžiasi įtraukiami į socialinius perversmus, nors po to turi nusivilti skaudžia realybe... Tik viso pasaulio gerų žmonių bendra ir darni akcija gali padėti pataisyti! Didžiulę nedarbo problemą nereikia suvesti į paprastą mėginimą geriau išdalinti pasaulyje darbo jėgas. Reikia visu platumu suprasti pareigą nesuskaitomoms šeimoms parūpinti pakankamą nors ir kuklų pragyvenimo išteklių, kaip dera turėti žmonėms.

Gana egoistiškų tautų ir klasių interesų, kurie kliudo teisingas pastangas ir iniciatyvas viso pasaulio jėgas ir galimybes sutelkti į visuotinį bendradarbiavimą kur kiekvienas duotų savo dalį žaliavomis, kapitalais ir darbo jėga. Didžioji socialinė problema turi būti išspręsta net medžiaginių interesų ir visos žmonijos šeimos narių aukų kaina. Tokiu būdu bus panaikintas vienas veiksnių dėl kurio labiausiai jaučiamas "šaltasis karas" ir gresia karštasis.

Pasirodytų labai atsilikę tie, kurie senose pramonės šalyse galvotų ir šiandien kaip prieš šimtą ar kelias dešimtis metų, jog darbininkams pakanka tik užtikrinti laisvę. Tai būtų tikras nesupratimas dabartinės padėties. Jei socialinę politiką norėtų kas nors vesti vis ta pačia kryptimi kaip ligi šiol daug kur buvo vedama, susidurtų su pavojumi, kad darbininkų klasė, sekdama kapitalizmo pavyzdžiu, gali gamybos priemones paimti iš privačių savininkų ir perduoti anoniminiams kolektyvams, kurie nesirūpina jokia atsakomybe. Panašus pavojus gresia kada reikalaujama, kad samdomieji darbininkai taptų įmonių dalininkais, jei šis reikalavimas yra vadovaujamas organizacijų kurios nieko bendro neturi su pačia įmone. Pametama iš akių svarbiausia ir labiausia sprendimo reikalaujanti problema tai darbininkų šeimų deramas aprūpinimas.

Šalys kuriose pramonė tik dabar pradeda reikštis tenka girti Bažnyčios autoritetus, kurie rūpinasi, kad naujieji pramoninkai nepadarytų darbininkų aprūpinimo atveju ekonominio liberalizmo apleidimo klaidų. Turėtų būti katalikų remiama socialinė politika, kuri garantuoja liaudžiai deramas žmonėms materialines ir dvasines sąlygas. Jau perdaug kartų buvo mėginta masinės produkcijos, didžiausio šalies žaliavų panaudojimo galimybės, kurios vistiek nepadėjo išlaikyti normalaus tautų gyvenimo lygsvaros. Perdaug pasitikima pasaulinės rinkos pozicijomis. Socialinė problema nebus išspręsta nei pozitivistinės teorijos dėsniais pagal "rinkos įstatymus", nei formalistinės "pilno darbu aprūpinimo" teorijos. Šitai turėtų žinoti visi katalikai socijologai savo studijose ir praktikoje.

"MES NORIME TEISINGUMO"

Pittsburgho lietuviai minėjo Lietuvos okupacijos dešimtmetį. — Iškilmingas pamaldos North Side. — Protesto demonstracija — "Komunizmas naikina tautas". — "Stalinas nužudė ir deportavo milijoną lietuvių". — Kitų pavergtų tautų atstovai protesto susirinkime.

Liūdnąją Lietuvos okupacijos dešimtmečio sukaktį Pittsburgho lietuviai stengėsi paminėti kiek galint geriau. Minėjimo ruošimą ant savo pečių paėmė Pittsburgho tremtinių draugija. Iš anksto apsvarstytas ir suplanuotas minėjimas buvo įspūdingas ir vykęs.

North Side bažnyčioje

Sukakties proga iškilmingos pamaldos įvyko 10 val. North Side, Dangun Žengimo lietuvių parapijos bažnyčioje. Šv. Mišias laikė parapijos klebonas, Lietuvių Kunigų Vienybės Pittsburgho apskr. pirm. kun. J. Misius. Turiningą ir jaudinantį pamokslą pasakė Bridgevillės pranciškonų viršininkas Tėvas Dr. V. Gidžiūnas. Sulyginęs dabartinę lietuvių būklę su babiloniečių pavergtų žydų padėtimi T. Viktoras tvirtais žodžiais ragino lietuvius neišsižadėti savo principų ir dar aktyviau įsijungti į Lietuvos išlaisvinimo kovą. Pabaigoje pamokslininkas nepaprastai jautriais žodžiais meldė Viešpatį pagalbos Lietuvai ir lietuvių tautai. Pilnutėlė jauki Dangun Žengimo parapijos bažnyčia, "Maironio" ansamblio choro vadovaujama įspūdingai giedojo senąsias gražiąsias lietuviškas giesmes. Vargonais grojo muz. J. Stankūnas.

Demonstracija

Tuojau po pamaldų ir palaiminimo didžiulis lietuvių būrys (netoli 300) gražiomis gretomis nužygiavo į Sūnų Lietuvos Klubo salę protesto minėjimui. Priešakyje buvo nešamos juodu kaspinu perrišta Lietuvos ir JAV vėliavos bei antikomunistiniai plakatai su įrašais: Communism exterminates nations ir 1,000,000 Lithuanians are killed and deported by Stalin. Kiek buvo galima matyti, demonstracija ir antikomunistiniai plakatai mačiusiems juos amerikiečiams padarė didelį įspūdį.

Protesto susirinkimas

Kaip jau minėta protesto susirinkimas įvyko Sūnų Lietuvos Klūbo salėje. Jį atidarė Tremtinių Draugijos Valdybos pirm. adv. St. Gabaliauskas momentui pritaikinta energinga kalba. Į garbės prezidiumą buvo pakviesti gen. K. Tallat-Kelpša (iš Clevelando), prof. K. Pakštas, prof. A. N. Tarulis, T. Dr. V. Gidžiūnas, kun. A. Sušinskas, J. Grėbliūnas, V. Količienė, A. Paleckis, Pabarčius, ir ukrainiečių, latvių, estų, slovakų atstovai. Sugiedojus tautos himną, pirmąją kalbą sakė gen. K. Tallat-Kelpša, Lietuvos užgrobimo metu buvęs mūsų kariuomenės vadovybės narys. Savo ilgokoje kalboje prelegentas nušvietė rusų pusiau slavišką, pusiau mongolišką kilmę ir jų kėslus Lietuvoje.

Lietuvių tautai draugiškus užuojautos jausmus nuoširdžiomis kalbomis pareiškė ir tokį pat skausmą širdyj nešioją ukrainiečių, latvių ir slovakų atstovai. Savo kalbose jie pareiškė tvirtą įsitikinimą greitu komunizmo žlugimu ir laisvos Lietuvos ir kitų pavergtų tautų prisikėlimu.

Paskiausiai kalbėjęs prof. dr. K. Pakštas, kaip paprastai buvo sutiktas su didžiausiu susidomėjimu ir jo ugninga, nepaprastai jaudinanti kalba buvo pertraukinėjama entuziastingais plojimais. Prof. Pakštas primygtinai pabrėžė, jog tie, kurie šiuo metu šaukiasi taikos yra bailiai ir veidmainiai, nes taika be teisingumo nėra. "Mums reikia teisingumo, nes tik tuomet bus įgyvendinta tikroji taika".

Po prof. K. Pakšto kalbos darbo prezidiumo vicepirm. inž. Vyt. Mažeika perskaitė prof. A. N. Tarulio paruoštą rezoliuciją, pasmerkiančią komunizmą ir reikalaujančią Lietuvai laisvės, kurią gausus susirinkimo dalyviai vienu balsu priėmė.

Protesto susirinkimą trumpu žodžiu uždarė prezidiumo pirm. adv. St. Gabaliauskas.

Susirinkimo proga buvo padaryta rinkliava, kurios metu surinkta 73,92 dol. Tenka pastebėti, jog liūdnos okupacijos sukaktis buvo paminėta ir vietinėj amerikiečių spaudoj (Pittsburgh Post-Gazette ir Pittsburgh Sun-Telegraph laikraščiuose). Lietuvių Radio Žinių Valandos vedėjai visą tos dienos programą taip pat paskyrė liūdnosios sukakties minėjimui. Ta proga per radiją kalbėjo bolševikų kankinys rašytojas kun. A. Sušinskas. **A. B.**

KATALIKIŠKO JAUNIMO IDEALAI

Jaunuolis išaugęs katalikiškoj aplinkumoj žvelgia į pasaulį kaip į neišmatuojamą lauką, kur bręstantys javai laukia evangeliškųjų darbininkų. Malonės gyvenimas, kuris jame plaka, jį skatina prie darbo; artima draugystė su eucharistiniu Jėzumi jį palaiko; solidarumas su idėjos broliais jį lydi sunkioje gyvenimo kovoje.

Katalikiška organizacija jam įteikia galingą laimėjimo žodį: **veikti!**

Ir štai jaunuolis-ė pradėda veikti, pasaulietis tarp pasauliečių, darbininkas tarp darbininkų, profesionalas tarp profesionalų ir savo pirmąjį darbą pradės **pavyzdžiu.**

Į skirtingų pažiūrų jaunimą žiūrės apaštalo akimi ir juos atjaus širdimi, trokštančia sielų.

Kataliko jaunuolio nusistatymas nėra pasyvus kaip to kataliko buržujaus, kuris galvoja tik save išgelbėti, jis nevaikštinėja tuščias, savyje užsidaręs, bet yra aktyvus, veiklus, dinamiškas. Jis visur ir visada ras progą laimėti žmones Katalikybei.

Katalikas jaunuolis turi tapti modernišku misionieriu, kuris nelaukia pagonių ant bažnyčios slenksčio, žino, kad neateis, nes nėra pribrendę liturgijos ir Evangelijos supratimui. Jis pats eina jų pasitikti ir su jais dirbti.

Ar šių dienų masė nėra pagoniška?

Eik kaip misionierius į jų tarpą ir pamatysi.

Štai Kataliko jaunuolio elgsena prieš kitų pažiūrų jaunimą!

Tai bus visai kas kita, negu stovėti prie bažnyčios durų ir laukti paklydusių avelių, šaukiant ir smerkiant kita kryptimi einančius!

Pašvęsk savo energiją kilniems darbams, mažiau plepėk, daugiau dirbk.

Sakysi, kad tai yra utopijos: reiškia, kad dar esi katalikas buržujus, sergantis dvasine anemija ir stokojantis tikėjimo į Dievą!

Ne, nesakyk, kad tai yra svajonės, kad tai neįgyvendinami sapnai, liaukis tikėjęs į pinigą, kalbėk daugiau apie Kristų ir Jis pats tave įtikins, kad visa tai, ką pasakiau yra paprasčiausias dalykas realizuoti.

Gana tikėti trupinėliais į Dievą!

Duokite man dešimt sąžiningų veiklių jaunuolių, persiėmusių modernišku apaštalavimu ir turinčių taktą ir krikščionišką meilę kitų tarpe, sukrikščionytume ištisą koloniją.

M. Barnabas

LIETUVIŲ DIENA

Yra paprotys važiuojant į pikniką mokėti įžangą. Bet **Lietuvių Dienoje**, kuri įvyks liepos 4 d. Šv. Pranciškaus vienuolyno gražiame parke, įėjimas veltui. Ne tik priims visus be jokio užmokesčio, bet dar užmokės atsilankiusiems ir duos dideles dovanas. Penkios dovanos **"Door Prize"**. Bus mokama grynais pinigais ir brangiomis dovanomis.

Be materialinių dovanų, bus skiriamos ir dvasinės dovanos — **Malda:** už Gerb. Klebonus ir visus Kunigus — gyvus ir mirusius, kurie yra prisidėję aukomis ar darbais vienuolyno naudai; už geradarius, rėmėjus ir visus tuos, kurie tik yra atsilankę per 27 metus į Lietuvių Dieną. Štai kokios gražios dovanos: 6:45 A. M. Šv. Mišios, kurių metu visos vienuolės priims Šv. Komuniją ir karštai melsis. Šias Mišias laikys kun. J. V. Skripkus, vienuolyno kapelionas. 12:00 val. bus kitos Šv. Mišios, kurias celebruos Tėvas Pranciškus Giedgaudas, O. F. M., lietuvių parapijos Bridgevilėj klebonas, už visus vienuolyno geradarius ir atsilankusius į Lietuvių Dieną. Jis pasakys tai progai pritaikintą pamokslą. Visi nuoširdžiai yra kviečiami dalyvauti Šv. Mišių aukoje, nes ši yra Jūsų dovana.

Po pietų visokie įvairumai: žaidimai, šokiai, pasilinksminimai, laimėjimai. Pramogų rengėjas Mr. Edwardas E. Schultz, visiems gerai žinomas žaidimų vadas.

Sekančią savaitę atydžiau paskaitykite "Lietuvių Žinias", kuriose rasite pilną ir tikslią Lietuvių Dienos programą.

Nuoširdžiai prašome klebonus, kunigus, draugijas, klubus, organizacijas dalyvauti 27-toje Lietuvių Dienoje seserų pranciškiečių sode. Lauksime visų. P. S. visi bus atvežti į kalną autobusu.

Kun. J. V. Skripkus

Joninių laužas Country Club

Šį šeštadienį Lietuvių Ūkyje (Lithuanian Country Club) įvyks šaunus Joninių laužas. Ūkio klubo vadovybė ta proga pakvietė Pittsburgho lietuvius tremtinius kartu praleisti Joninių vakarą. Subuvimo pradžia 7 val. vak. Tremtinių pirmojo subatvakario proga klubas juos pavaišins, o tremtiniai atsilygins išpildydami meninę programą.

Tremtinių valdyba nuoširdžiai kviečia visus tremtinius šeštadienio vakarą praleisti kartu gražioje gamtoje Lietuvių Ūkio klube.

IRENA STANKŪNAITĖ, Maironio" ansamblio vadovo dukrelė, kurią pittsburghiečiai ne kartą girdėjo dainuojančią scenoje ir per Lietuvių Radio Žinių pusvalandį. Jaunoji dainininkė gimusi 1940 m. kovo 18 d. Sao Paulo mieste, Brazilijoj. Muzikos pradėjo mokintis, turėdama vos 6 metus. Šiuo metu ji lanko Homsteado Šv. Petro ir Povilo parapijos mokyklos 4-jį skyrių ir lavinasi pianu, dainavime ir balete.

Linksmas "Lietuvių Žinių piknikas

Pirmasis šiais metais "Lietuvių Žinių" išvažiavimas — piknikas įvyko birželio 18 d. Lietuvių ūkyje. Nors oras pasitaikė nepergeriausias, tačiau "Lietuvių Žinių" bičiuliai gausiai atsilankė į pikniką. Ir neapsivylė. Šis piknikas buvo bene pats linksmiausias iš šiemet buvusių kitų piknikų.

Prie gražaus pasisekimo prisidėjo ir mielų šeimininkių skanūs užkandžiai, o taip ir du geri šokių orkestrai.

Ta proga suruoštoj loterijoj laimėjo šie: 50 dol. — Jonas Stukas, 225 Clover St. Pittsburgh 10, Pa. (Nr. 10439); 25 dol. — Tony Bruno, 429 Houston St., Washington, Pa. (Nr. 9941); 10 dol. — Strikauskas, Coverdale, Pa. (Nr. 4340); Mandaliną (45 dol. vertės) — M. Dyndiuk, Queen St., Box 34, Plainville, Conn. (Nr. 4886).

— S —

PADĖKA

"Lietuvių Žinių" administracija nuoširdžiai dėkoja visiems prie birželio 18 d. įvykusio pikniko suruošimo ir pravedimo prisidėjusiems ir jame dalyvavusiems. Ypatinga padėka priklauso: ponams Keraičiams, ponams Žąsinams, ponams Vyčinams, p. Bimbienei, p. Krištaponiui, p. M. Petraitienei, p. C. Marculaitienei, p. J. Pikturnai, p-lei N. Kuncevičiūtei, p-lėms Reginai Petrauskaitei ir Sofijai, p-lei B. Keraitytei, p. J. Gailiui, p. J. Tumui, p. Ign. Gataučiui, p. Alg. Penkauskui, p. Žilinskui, p. Ed. Navickui, p-lei M. Pikčiunaitei, p-lei Ann Jenison, K. Matulioniui, H. Pikturnai, J. Bosui, p. P. Dargiui ir Jauniesiams Lietuviams už pagarsinimą per radio ir visiems kitiems mūsų bendradarbiams ir bičiuliams. Širdingas lietuviškas ačiū.

'L. Ž." administracija

VISI KLAUSO LIETUVIŠKŲ RADIO PROGRAMŲ TRANSLIUOJAMŲ IŠ

WMCK — 1360 KILOCYCLES, McKEESPORT, PA., STOTIES

Lietuvių Radio Žinių programa transliuojama kiekvieną sekmadienį 1:45 val. po pietų. Jai vadovauja Tėvai Pranciškonai. Kiekvienoje programoje yra religinė ar kultūrinė paskaitėlė, įvairios žinios, gerai paruošti montažai ir gražios lietuviškos dainos, dėl to visi mielai klausosi ir gėrisi.

Jeigu turite ką nors paskelbti, pasveikinti ar pareikšti užuojautą, tai savo pranešimus siųskite: Franciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

Lietuvos Vyčių, Knights of Lithuania, Radio Valandėlė. Pasibaigus Lietuvių Radio Žinių programai, kiekvieną sekmadienį iš tos pačios WMCK — 1360 kilocycles stoties 2:10 — 2:25 val. Pittsburgho apskrities Vyčiai transliuoja įdomią programą, susidenčią iš kalbų, žinių, lietuviškos muzikos ir dainų.

Jei norite šioje Radio Valandėlėje skelbtis kreipkitės: Knights of Lithuania, 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

ORGANIZUOJASI VIDURINĖS EUROPOS KRAŠTŲ TREMTINIAI

Vidurio Europos Federacijos idėja yra ne nauja ir ne pirmą kartą judinama. Kiek daugiau ji buvo pradėta kelti Europoje, bet tremtiniams emigruojant ir klausimas liko užmirštas. Tačiau tik laikinai. Gal vieni iš pirmųjų jį vėl pajudino Pittsburghe apsigyvenę lietuviai ir ukrainiečiai. Po lietuvių ir ukrainiečių atstovų pasitarimo (ukrainiečius atstovavo adv. A. Lucky, lietuvius — adv. St. Gabaliauskas, Z. Vaičaitis ir A. J. Kasulaitis) buvo nutarta sušaukti 9 tautų atstovų posėdį. Jis įvyko birželio 4 d. 5 val ukrainiečių salėje South Side. Jame išrinkta trijų asmenų komisija, kuri toliau spręs būsimos organizacijos kūrimo klausimus. Komisiją sudaro adv. A. Lucky, adv. St. Gabaliauskas ir slovakų atstovas. a.

LEWISTON, MAINE

° Lietuvos Vyčiai tėvų dienos proga, birželio 18 d., rengia pikniką, kuriame bus pagerbti visi tėvai.

° Ką tik neseniai mirė ilgai sirgusi Mrs. Ališiunienė iš Lisbon Falls, Me.

° Panelių draugija buvo suruošusi pirmąjį šio pavasario pikniką, kurio pelną paskyrė savo draugijos reikalams.

ŽMOGUS "NUODĖGULYS"

Raudonojo Kryžiaus ligoninėje, Hirošimoj, praleidžia neapsakomai skausmingas dienas japonas Kikkala, laikomas pirmąja atominės bombos auka. Kiekvienas pravažiuojantis Hirošimą eina pamatyti to nelaimingojo sutvėrimo.

Kikkala jau nepriklauso pats sau, savo mintims, savo viltims, savo svajonėms; jis tik priklauso atominei bombai. Tai Hirošimos bombardavimo gyvas nuodėgulys, tai istorinio įvykio "puslapis".

Jis jau nepanašus į žmogų: tai apkepęs mėsos gabalas be jokios išvaizdos ir formos.

Tai žmogus **nuodėgulys.** Tai atominio žmogaus vaizdas. O vis tik šypsosi ir laukia išlaisvintojos mirties.

BRIDGEVILLĖS PRANCIŠKONŲ LIETUVIŲ DIENA

LIETUVIAI PRANCIŠKONAI liepos 30 d., sekmadienį, Šv. Antano parapijos sode, prie 28 kelio.

LIETUVIŲ DIENA prasidės Šv. Antano bažnyčioje, 10:30 val., Šv. Mišiomis su progai pritaikintu pamokslu.

LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMOJE bus įdomi Prof. K. Pakšto kalba, dainos, tautiniai šokiai ir įvairūs ligi šiol nematyti žaidimai.

TĖVAI PRANCIŠKONAI visus artimų ir tolimų kolonijų lietuvius kviečia šioje šventėje dalyvauti.

Į LIETUVIŲ DIENĄ atvykti ne sunku. Iš Pittsburgho patogiausias 28 kelias. Iki vienuolyno eina ir dviejų linijų autobusai: Blue Ridge Lines, kurie išeina iš Greyhound stoties ir Ezio Bigi Line, kurie išeina iš Smithfield Str.

VISAIS REIKALAIS KREIPKITĖS: Pranciscan Fathers, St. Anthony's Church, Box 246, Bridgeville, Pa., telefonas: Bridgeville 41.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas
1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Phone, FEderal 1622
HASER
Funeral Home
AMBULANCE SERVICE
Mes esame dėkingi už jūsų biznį
512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

C. K. PIKIEL
General Insurance — Notary Public
Marriage Lincenses — Auto Licenses
Business Broker
WE SPECIALIZE IN TAVERNS
121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

Atvykę į South Side—
Visuomet atsilankykite į
FLORENT RODGERS CAFE
136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.
Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital
JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas
—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY
2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 — Night Service HO. 5575-R
HOMESTEAD MAYTAG STORE
ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes
To Fit All Motors
PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED
602 Amity Street — Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS
LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą
Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street — S. S., Pittsburgh, Pa.

Lietuvių Žinios

KAS YRA ABN?

TAI KOVOS SĄJUNGA DĖL TAUTŲ, VALSTYBIŲ IR ŽMONIŲ LAISVĖS

ABN (Anti-Bolshewist Nation) yra sąjunga dėl laisvės kovojančių organizacijų, kurias sudaro bolševizmo pavergtų tautų atstovai. ABN yra įsteigta 1943 metais Ukrainoje ir šiandien jis jungia šių tautų revoliucines ir išlaisvinimo organizacijas: estų, latvių, lietuvių, baltgudžių, slovakų, vengrų, serbų, kroatų, albanų, bulgarų, rumunų, ukrainiečių, Dono kazokų, šiaurės kaukaziečių, georgiečių, turkestanų, aserbaidžianiečių, armėnų, totorių, uraliečių ir Sibiro tautų.

Čia suminėtų tautų revoliucinės kovos organizacijos veikia bolševikų užimtose teritorijose ir išlaisvinimo organizacijos Vakarų Europoje ir kituose kontinentuose. Į ABN neįeina tik lenkai, nors Lenkijoje veikia revoliucinės lenkų organizacijos prieš bolševikus, bet lenkų tremtiniai nesijungia į šį bloką, kadangi jie tebetausoja užmačias į ankščiau lenkų okupuotas Lietuvos, Baltgudijos ir Ukrainos sritis.

ABN kovoja vadovaudamasis šūkiais: "Laisvė tautoms — laisvė žmonėms". ABN kovoja prieš bolševizmą ir prieš kiekvieną imperializmą bei jo užmačias.

ABN nėra jokia tremtinių organizacija, ji yra tėvynės organizacija. Užsienyje teveikia ABN užsienio komitetai, kurių tikslas laisvame pasaulyje demaskuoti bolševizmą ir teikti dvasines ir ypač materialines jėgas sunkiai kovai dėl savų kraštų laisvės.

Kodėl lietuviai organizuojasi į ABN?

Kiekvienas lietuvis, kuriam yra brangi Lietuvos Nepriklausomybė, organizuojasi į ABN todėl, kad ABN kovoja dėl visų tautų valstybinės Nepriklausomybės jų etnografinėse sienose. ABN kovoja ne tik prieš bolševizmą, bet prieš betkokį rusiškąjį ar kitokį imperializmą, kuris siekia užgniaužti tautai valstybinę laisvę.

Nepakanka pritarti ABN kovai, nepakanka atstovauti lietuvių tautą ABN vienos kitos organizacijos atstovu, bet, norint kovą laimėti, tenka visiems lietuviams aktyviai ir organizuotai dalyvauti ABN kovoje.

Lietuvių ABN Centrinis Komitetas

Nors lietuviai ABN dalyvauja jau kelinti metai, bet organizuota ir centralizuota ABN veikla prasidėjo 1950 m. pavasarį, kada buvo įsteigtas Lietuvių ABN Centrinis Komitetas. Šis komitetas per trumpą laiką suorganizavo ne tik Vokietijoj, bet ir Kanadoj, Australijoj lietuvių ABN judėjimus. Visais informaciniais ABN reikalais kreiptis: Mr. J. GYTIS, Memmingen, DP Camp, Germany. U.S. Zone.

KAS?... STALINAS

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

Kas yra didžiausias iki šiol istorijoj žinomas žmogžudys ir tautų pavergėjas — STALINAS;

kas po Lenino mirties iki šiol nužudė per 35 milijonus nekaltų žmonių — STALINAS;

kas pavergė Lietuvą ir daugelį kitų kraštų, tremdamas Sibiran ir žudydamas žmones — STALINAS;

kas nesilaiko jokių tarptautinių susitarimų — STALINAS;

kas tyčiojasi iš Amerikos, šaudydamas jos lėktuvus ir žudydamas lakūnus — STALINAS;

kas svajoja užkariauti Ameriką ir pavergti jos žmones — STALINAS;

kas yra didžiausias pasaulio bailys, kuris bijosi kiekvieno *prieš jį priešingo žodžio* — STALINAS;

kas pakartų, užėmęs Ameriką, Bimbą, Mizarą, Andrulį, "dvasios vadą" L. Prūseiką ir kitus jam pataikaujančius padlaižius — STALINAS; (gal mieli "proletarai" netikit — pavartykit, kad ir savo "Laisvę" ir "Vilnį", kur užėjęs Stalinas Čekoslovakijoj, Vengrijoj ir kt. visus buvusius savo padlaižius iškorė);

kas Niurnbergo byloje kartu su teisiamaisiais naciais turėjo būti patrauktas teisman ir pakartas — STALINAS;

kas nužudė Zuffenhausene prie Stuttgardo šimtus tėvynėsna grįžtančių tremtinių — STALINAS;

kas vagia iš Amerikos atomines ir kitas paslaptis, ruošiasi užkariauti visą pasaulį ir vergais padaryti visus žmones — STALINAS;

kas yra didžiausias šio pasaulio nusikaltėlis — STALINAS. **P.**

ATEITININKŲ SĄJUNGOS AMERIKOJE SUVAŽIAVIMAS

Centro Valdybos nutarimu, Lietuvių Katalikų Ateitininkų Sąjungos Amerikoje metinis suvažiavimas įvyks š. m. **rugsėjo 30 d. — spalio 1 d. Pittsburgh, Pa.**

Rugsėjo 30 d. vakare įvyks suvažiavimo programos paruošimo komisijų posėdžiai, o pats suvažiavimas bus pradėtas spalio 1 d., sekmadienį, 8 val. ryte Šv. Mišiomis. **Suvažiavime bus paminėta Ateitininkų 40 metų sukaktis.**

Visos ateitininkų kuopos (sendraugių, studentų ir moksleivių) prašomos jau dabar sielotis šio suvažiavimo pasisekimu, kurs bus užtikrintas, jei visos kuopos ne tik atsiųs savo atstovus, bet ir aprūpins juos kūrybiniais veiklos plėtimo sumanymais.

Visiems atstovams, kurie tik to norės, Pittsburgho ateitininkų kuopa mėgins gauti pas savo bičiulius nakvynes. Apie tai praneština Rengimo Komisijos sekretoriui A. Kasulaičiui, 2211 Sarah Street, Pittsburgh 3, Pa.

Visi ateitininkų suvažiavimo dalyviai kviečiami rugsėjo mėn. 30 d. (nuo ryto) dalyvauti A.L.K. Federacijos Kongreso posėdžiuose.

Kun. Pranas M. Juras, Dvasios Vadas; **Prel. Jonas Balkūnas**, Fondo Globėjas; **Juozas B. Laučka**, Pirmininkas; **Dr. Kazys Ambrozaitis**, Vice-pirmininkas; **Pranas Naujokaitis**, Sekretorius; **Dr. Zenonas Prūsas**, Iždininkas.

NETIESA

KULTŪRA

Vienas protestantas rašo: "Bažnyčia visados pastojo kelią kultūrai".

Netiesa! Štai ką sako piktas Bažnyčios priešas Harnack savo knygoje **Krikščionybės esmė** (pusl. 153): "Ką padarė Katalikų Bažnyčia? Ji išaukklėjo romėnų — vokiečių tautas. Katalikų Bažnyčia atnešė jaunoms tautoms krikščionišką kultūrą, davė galimybę moksliškai išsitobulinti, ir ji pati (Bažnyčia) vadovavo moksliniam progresui per 1.000 metų. Iki keturiolikto šimtmečio Katalikų Bažnyčia buvo vadovė ir motina."

RUSSICUM

Maskvos "Pravda" atidengė, kad institutas Russicum yra "špionažo centras prieš sovietų respubliką".

Netiesa. Kaip yra Romoje Tikėjimo Propagandos kolegija, kurioje paruošiami kunigai misionieriai Kinijai, Indijai, Afrikai, Okeanijai; kaip kitos kolegijos: Amerikos, Vokietijos, Lietuvos, Olandijos, Rumunijos, Lenkijos ir t.., taip yra ir Rusijos kolegija, kurioje ruošiami kunigai rusų tautai.

JOHN F. DULLES

Kaltinama, kad katalikai nepatenkinti John Dulles pasilikimu Valstybės departamente kaip sekretoriaus Acheson patarėju.

Netiesa. Katalikai nieko prieš neturi prieš Foster Dulles. Dulles yra žymus politikas. Tiesa, kad jis yra įtakingas tarp protestantų (jis yra presbiterionas, Federal Council of Churches of Christ in America narys), bet jis, atrodo, nėra priešta raves prezidento atstovo buvimui prie Šv. Sosto. Be to, jo sūnus Avery, yra praktikuojantis katalikas, aprašęs savo atsivertimą knygoje: "A Testimonial to Grace". **B.**

SAULĖ IR MIRTIES SPINDULIAI

Apie mirties spindulius jau eilė metų įvairiomis progomis buvo kalbama. Pirmiausia spaudoje pasirodydavo žinių, jog, esą, išrasti mirties spinduliai, kurie gali sulaikyti skrendančių lėktuvų motorus ir tokiu būdu lėktuvai, esą, priverčiami kristi žemėn. Daug kas dar atsimena mūsų transatlantinių lakūnų Dariaus ir Girėno tragediją "Lituanicai" žuvus prie Soldino. To meto spaudoje sumirgėjo žinios apie paslaptinguosius mirties spindulius, sulaikančius motorų veikimą ir taip lėktuvus privedančius prie katastrofos. Ypač lenkų bei švedų spauda tada kalbėjo apie tokių spindulių tam tikrose Vokietijos srityse buvimą ir čia, esą, negalįs pasirodyti joks lėktuvas. Kuris pasiekiąs mirties spindulių zoną, tas neišvengiąs katastrofos. vo kalbama apie Marconi iš-

Tačiau mokslininkai apie dirbtinius mirties spindulius iki šiol savo žodžio dar netarė. Viskas ir paliko spėliojimuose.

Eilė mokslininkų vis dėlto kalba apie mirties spindulių esimo galimybes. Pastebėta, jog gamtoje sutinkami nežymūs kiekiai žalingų spindulių. Esą, tie kenksmingieji spinduliai galėtų būti pavadinti mirties spinduliais, jei jų technikos pagalba pavyktų surinkti didesnius kiekius.

Gamtoje pastebėjus žalingų spinduliavimų esimą, pradėta ieškoti šių spinduliavimų šaltinio bei priežastingumo. Pasirodo, jog tuos žalinguosius spindulius išspinduliuojanti saulė. Tačiau išspinduliavimas žalingųjų spindulių nėra ištisinis, o tik periodiškai pasikartojąs. Saulė, iki šiol vadinta gyvybės šaltiniu, pasirodo, kartais žemėn pasiunčia ir mirtį skatinančių spindulių.

Mokslininkai, pastebėję tokių spindulių esimą, pradėjo stebėti jų įtaką mūsų planetai. Ilgesnį laiką stebėjimai buvo daromi Kopenhagoje, Zueriche ir Frankfurte tuo pačiu laiku. Šių vietovių mokslininkai, stebėdami saulės išspinduliuojamų spindulių įtaką žemėje, pastebėjo, jog tuo metu, kada saulė išspinduliuoja didesnį kiekį žalingųjų spindulių, kaip tik tuo metu padažnėja mirties atvejai. Per ketverius metus buvo minėtuose miestuose ir jų apylinkėse užregistruota apie 70.000 mirties atvejų, kuriuos būtų galima pavadinti netikėtais, nes saulei nespinduliuojant žalingaisiais spinduliais tokios mirtys būvančios žymiai retesnės.

Kai tik vadinamieji staigūs ir padažnėjusieji mirimai sumažėja, pagrečiui sumažėja ir saulės siunčiamųjų spindulių kiekis. Tyrinėtojai nustatė, kad tai esą elektromagnetiniai spinduliai.

Vadinamieji elektromagnetiniai spinduliai, pasirodo, gausiau saulės išspinduliuojami kiekvieno 27-tadienio saulės ritmo atveju. Taip pat buvo nustatyta, jog mirimų padažnėjimas ranka rankon eina su 27-tadieniu saulės ritmu. 27-tadieniu ritmu saulė kaip tik gausiau išspinduliuoja elektromagnetinius spindulius, o šie spinduliai kaip tik žalingai veikia ypač liguistus arba nusilpusius organizmus. Dėl to 27-tadienio saulės ritmo metu padažnėja mirimai kaip tik tų gyvybių, kurios turi fiziškų negalavimų. Iš tiesų saulės išspinduliuojami elektromagnetiniai spinduliai nėra jokie mirties spinduliai, tik trukdačiai jie veikia silpnesniuosius organizmus, kurie sunkiai juos bepakelia.

TRUMPAI IŠ CLEVELANDO

° Liepos 9 d. Sakal camp, Twinsburgh, Ohio įvyksta didžiulis Šv. Jurgio parapijos piknikas. Visi maloniai prašomi tą dieną piknikų nerengti ir atvykti į šį didžiulį ir linksmą pikniką.

° Liepos 27-30 d. Šv. Jurgio parapija ruošia didžiulį karnevalą, kuris vyks svetainėje ir kieme. Jau pradėti ir pasirengimo darbai, kuriuos vykdo dvasiškiai su parapijos komitetu. Bus puikių ir vertingų laimėjimų. Bilietus parapijiečiai gaus paštu. **Koresp.**

VISI I CLEVELANDO NAUJOSIOS PARAPIJOS PIKNIKĄ

Šį sekmadienį (birželio 25 d.) P-lės Švč. Nesiliaujančios Pagelbos parapija savo puikiame sode ruošia didžiulį pikniką, kurio pelnas skiriamas naujosios bažnyčios statybos fondui. Pikniko pradžia 2.30 val. po pietų. Šokiams gros žinomas Al Nemanio orkestras. Visi geros valios lietuviai yra maloniai kviečiami atsilankyti ir tuo būdu paremti šį taip kilnų tikslą. Atėję neapsivilsite, nes piknikas tikrai žada būti šaunus.

Tad nė vienas nelikite namuose ir iki pasimatymo piknike! **R.**

KAS VYKSTA PRIE LEDINIUOTOJO VANDENYNO?

(Atkelta iš 2 pusl.)

tiniu laiku Anglijos admiralitetas pasiuntė vieną tokią ekspediciją, kuri stengiasi kiek galima arčiau prisiartinti prie ašigalio ir ištirti galimybes karo atveju fronto perkėlimui prie ašigalio. Ši ekspedicija jau kuris laikas dirba apsiginklavusi specialiais aparatais, guminėmis valtimis, matavimo įrankiais ir visų rūšių gyviais. Ir štai ekspedicija siunčia admiralitetui telegramą: "Tos padėjo kiaušinį". O "tos" kaip tik yra viena iš pasiimtų dviejų kanarėlių.

Kita vėl anglo — amerikoniška ekspedicija, kaip tik dabar tiria šiaurės ašigalio Kanados sritį. Ją sudaro per 20 mokslininkų, vadovaujamų Kanados pulkininko Baird, kuris pereitais metais vadovavo Kanados armijos manevrams lediniuotajame vandenyne. Šveicarų mokslininkų ekspedicija dirba dar neištirtoje Baffino saloje.

Taigi, kaip matome, Šiaurės ašigalis, kaip mokslo, taip ir strateginiu atžvilgiu pasidarė visų kraštų dėmesio centru Aišku, kad ateities kare frontai jau krauju aplaistytoje žemėje bus perdaug kieti, nes vieni ir kiti stengsis pastatyti geriausius ginklus ir geriausius strategus. Taigi, šiandien norima įkinkyti į kova ir gamtą. Kas nugalės gamtos kliūtis, tas gal ir ateities karą laimės.

NAUJAS LIETUVIŲ TRANSPORTAS

Apie š. m. birželio 26 d. laivu "GENERAL BLATCHFORD" į New Yorką atvyksta šie lietuviai tremtiniai:

Alašauskas, Benediktas, 85 Bond St., Elizabeth, N. J.

Balsys, Jonas, Antonina, Juozas, Stasė, 51 W. Warren Ave., Detroit 1, Mich.

Baltuonis, Stasė, Antanas, 619 W. 18th St., Chicago 16, Ill.

Barentas, Ottonas, Rasa, Judita, 56 Powell St., Brooklyn, N. Y.

Bučiulis, Valė, Osvaldas - V., 110 S. Schoeder St., Baltimore, Md.

Butrimaitis, Jadvyga, Irena, 193 Logan St., Gardner, Mass.

Chmieliauskas, Alma, 2912 Vinewood Ave., Detroit 16, Mich.

Daukšienė, Stanislava, 163 E. Jersey St., Elizabeth, N. J.

Gaižauskas, Pranas, 2120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Gylys, Irvis, 3144 S. Wallace St., Chicago, Ill.

Jezukaitis, Antanas, Marijona, Rimutis, Antonina, 41 John St., Waterbury, Conn.

Juozapaitis, Mikas, Elzė, Juris, Mikas, Marta, Jadvinas, 60 — 37 56th Dr., Maspeth, N. Y.

Juška, Petras, 384 E. 19th St., Paterson, N. J.

Kališinskas, Vytautas, Klara, 200 Boston Ave., Hillside, N. J.

Kalvaitis, Juozas, Augustina, 2038 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Kelteris, Marie, 2912 Vinewood Ave., Detroit 16, Mich.

Klimeika, Vincas, Elsė, Marytė, 94 Delmar Pl., Irvington, N. J.

Kotovas, Ilija, Jadviga, Ilijus, 163 E. Jersey St., Elizabeth, N. J.

Kutka, Petras, 5408 S. 32nd St., Omaha, Nemr.

Kunigiškis, Antanas, 6920 S. Rockwell St., Chicago, Ill.

Lapinskas, Juozas, Elena, Nijolė, Juozas, 195 Ames St., Brockton, Mass.

Motiejaitis, Julė, Augusta, 215 South St., Collinsville, Ill.

Navickas, Bernardas, 5152 Lovet Ave., Detroit 10, Mich.

Orentas, Alfonsas, Konstancija, Dalia, 9263 S. Calumet Ave., Chicago, Ill.

Olišauskaitė, Ona, 1 Manor Place, Watervliet, N. Y.

Owsernik, Viktor, Salomėja, 3249 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Petraška, Edward, Medford, Minn.

Plaušinaitis, Antanas, 6419 S. Maplewood Ave., Chicago 38, Ill.

Ramanauskas, Zigmas, 6809 S. Rockwell St., Chicago, Ill.

Ramonis, Olga — Eleonora, Arvydas, 919 Walter Ave., E. St. Louis, Ill.

Ražaitis, Pijus, 165 Woodmere Ave., Detroit 9, Mich.

Rauba, Jonas, Ona, 305 Union Ave., Brooklyn, N. Y.

Sakalauskas, Bronius, Gertruda, Algirdas, Violeta, 51 W. Warren Ave., Detroit 1, Mich.

Skabeika, Bronė, 56 E. 10th St., Chicago 28, Ill.

Simanauskas, Stasys, 2352 Springwells, Detroit, Mich.

Stanevičius, Anatolijus, 56 E. 101st Pl., Chicago 28, Ill.

Traškauskas, Juozas, Uršulė, 72 Ocean St., So. Portland, Me.

Urbonas, Vytautas, 265 Bolton St., So. Boston 27, Mass.

Vanagaitė, Genė, 4819 26th Ave., Kenosha, Wisc.

GRAŽUS ATSILIEPIMAS APIE TREMTINĘ

Columbus mieste išeinantis amerikiečių žurnalas neseniai įsidėjo gana didoką straipsnį apie tremtinę dr. Ireną Jasevičienę, kuri šiuo metu tame mieste dirba savo profesijoje pas Dr. Dan G. Sanorjo privačioje akių — ausų — nosies ir gerklės klinikoje. Straipsnis pavadintas "No Longer Displaced" ir pailiustruotas dr. Jasevičienės didele nuotrauka, vaizduojančia ją darbo metu prie paciento. Straipsnyje to žurnalo korespondentas labai nuoširdžiai aprašo dr. Jasevičienės kančių kelią Vokietijoje, nenormalų darbą įvairiose vokiečių ligoninėse, siaubingus karo pergyvenimus ir kt. Pažymima taip pat, jog daktarė pirmiausiai buvo apsistojusi Pittsburghe, tačiau nei čia, nei kituose Pennsylvanijos miestuose negavusi darbo savo profesijoje apsistojo svetingame Columbus mieste. Gale straipsnio pateikiama truputį biografinių žinių.

Reikia pastebėti, jog toki objektyvūs atsiliepimai apie tremtinius yra labai vertingi amerikiečių palankiai opinijai nuteikti. Gera, kad ir tremtiniai savo pavyzdinga laikysena taip gražiai reprezentuoja lietuvių tautą.

KOMUNACIAI SVAIČIOJA

Stalininė laisvė rašo: "Britai kultūrino" Indiją arti pora šimtų metų, bet retai kur yra tokio religinio fanatizmo, taipgi 600.000.000 milijonų elgetų".

Žinoma, kur čia susilyginsi su "batiuška" Stalinu, kuris Rusiją ir kitas tautas, kas sudaro per 200 milijonų žmonių, pavertė ubagais ir prievarta verčia save garbinti.

Civilių Laisvių Sąjunga, kaip praneša "Vilnis", įteikė JAV apeliaciniam teismui dokumentą, kuriuo nori įrodyti, kad vienuolikos komunistų nubaudimas yra antikonstitucinis, ir tuo yra paneigiama konstitucinė laisvė. "Laisvės" teigimu, minima Sąjunga su komunistų partija nieko bendro neturi. Iš tikrųjų keista ta Civilinių Teisių Sąjunga. Kada Stalinas su savo žmogžudžių gauja laiko po savo padu virš dviejų šimtų milijonų žmonių, juos marindamas badu, pūdydamas kalėjime ir žudydamas, tai ji nieko negirdi ir tyli, o kai Amerikos teismas nutarė nuo tų šiukšlėm apsivalyti, jas nubausdamas palyginti švelniom bausmėm, ši "Sąjunga" piestu stoja prieš nutarimą, primindama konstitucinės laisvės "paneigimą". Geriau būtų, kad minėta Sąjunga ir bukapročiai komunistai paprašytų Stalino įsileisti truputį juos Rusijon susipažinti, kaip ten gerbiamos nesamos konstitucinės teisės. Tuokart vieton jų gynimo, jie tikrai paprašytų teismo, kad minėtus komunistpalaikius dar daugiau nubaustų. **P.**

Katalikų darbininkų jaunimo kongresas

Briuselis. — Rugs. 3 d. Briuselyje įvyks jubiliejinis katalikų darbininkų jaunimo tarptautinės sąjungos kongresas, kuriame bus svarstomi šie klausimai: 1) profesinis darbininko pasirengimas, 2) pasirengimas šeimai ir jos sukūrimas ir 3) priemonės užtikrinti jaunam darbininkui ne tik pakenčiama pragyvenimą, bet taip pat poilsį ir kultūrinio gyvenimo galimybes.

NAMŲ APŠILDYMAS

DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automamatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.

TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

7123 Wade Park -:- Cleveland 3, Ohio -:- HE 1-8250
"FOR FINER FLOORS"
FRANK BICKOFF & CO.
Didelis pasirinkimas visokių linoleumų, kitokių grindims patiesalų, geriausių ir prastesnių, o taip pat ir guminių; Du Pont įvairių rūšių dažų. Ateikite ir pasirinkite, arba skambinkite telefonu. Pageidaujantiems atsiųsime pavyzdžius. Nuoširdus patarnavimas.

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forniečius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

PARDUODAMAS NAMAS

Pirmame aukšte **penki** kambariai, antrame — **keturi.** Star Ave., Cleveland, Ohio.

Skambinkite EX 1-8822.